

V. SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

c. k. Gimnazyum w Buczaczu

za rok szkolny

1903/4.

BUCZACZ

NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

Z Drukarni ludowej W. Dratlera w Buczaczu.

1904.

Treść,

1. Konrad z „Wyzwolenia“ Stanisława Wyspiańskiego.
Napisał Wilhelm Włodek.
2. Wiadomości szkolne. Podał Dyrektor.

nr. 120.
Spr. 13

KONRAD Z „WYZWOLENIA”

Wyzwolenie doczekało się w krótkim czasie kilkunastu recenzji. Z małym wyjątkiem wszystkie one zgodne pod jednym względem: są jakby artykułami dziennikarskimi, występującymi w imię pewnych programów politycznych lub społecznych. Taka krytyka niema nic wspólnego z estetyką; dzieło sztuki jest syntezą „artystyczną“ życia, działa na uczucie i myśl swem pięknem i tego piękna powinniśmy w nim szukać przede wszystkim, „Krytyk jest to człowiek, który się wsłuchuje w ową wewnętrzną melodyę, dźwięczącą w każdym rzetelnym dziele sztuki, który wydobywa ukrytą w nim poezją“.¹⁾

Zapomniano o tem. Uporano się z nieistniejącym traktatem politycznym lub socyologicznym, zgubiono z oczu ideę dramatu. Inni dali się uwieść imieniu Konrada i uważając Wyzwolenie za wyzwanie, rzucone największemu naszemu poecie, nie umieli już spokojnie myśleć o nowym Konradzie; pociągnęło to za sobą następstwa smutne: niezrozumienie Konrada i potępienie go.

¹⁾ Matuszewski: Twórczość i twórcy. (Psychologia ktytyki.)

Zadaniem mojem będzie — nie łaskawie oceniać i sądzić wedle z góry powziętej myśli, lecz poznać fizyognomię duchową nowego Konrada, dojść do zrozumienia jego idei i tragizmu z dzieła samego, szukać wskazówek do wyjaśnienia jego roli u samego twórcy, w poemacie.

Już w *Weselu* poruszył Wyspiański bardzo wiele zagadnień trapiących duszę współczesną i pokusił się o rozwiązanie pytania, najżywotniejszego dla całego narodu: dokąd dążymy? I zaprowadził nas na takie dziwne *Wesele*, na które między lud krzepki, zdrowy, pracy do czynu, zeszło miasto ze swą atmosferą, zatrutą pesymizmem i melancholią, z pustką w duszy. Jakby „w złote czasy“ podano sobie ręce. Cóż szczytniejszego być może? Spełnił się złoty sen naszych wielkich romantyków: wszyscy społem! Wprawdzie komuś tam zmąciły spokój jakieś upiory: — skrwawiony Szela, pobrzękujący złotem rosyjskiem Targowiczanin, — ale to nastroju serdecznego nie popsuło, złudzeń nie rozwiało; owszem młodemu Kubie przyśniło się coś więcej: oto widmo, odgrzebane przez romantyzm, i Wernyhora, zjawia się wśród nich „w tej osobliwej chwili“. Suggestya działa. Gospodarz odbiera od Wernyhory stare jak dusza, która je wyśniła, słowo — rozkaz i złoty róg, by „spotężnić ducha“. Straszne złudzenie. Widmo, które stworzyła tęsknota, znikło, a z ich pustej piersi nie wydobędzie się żaden okrzyk, któryby powiódł naród ku lepszej przyszłości. Darmo lud rwie się do czynu; nikt mu hasła nie rzuci. Dalej więc Chochał będzie im grał, a oni posłuszni będą tańczyli.

W *Weselu* przeciwstawił poeta świadomej sobie sile ludu niemoc dusz współczesnego pokolenia. To jednak nie mogło go zadowolić; sama negacya, uświadomienie sobie i zrozumienie złego nie mogło mu wystarczyć; prometeizm artysty domagał się i szukał dla narodu wyjścia z tego błędnego koła, w którym zakłęty się kręci.

Tak powstał nowy dramat, *Wyzwolenie*.

Podobnie jak w szekspirowskim dramacie *Hamlet*, tak w *Wyzwoleniu* Konrad wypełnia swą myślą cały dramat, jest bohaterem. Rozgrywa się ten dramat w świątyni sztuki, w teatrze.

Konrad wszedł na scenę, na scenie znajdzie całą Polskę współczesną; — więc naród aktorów, odgrywający komedię, komedię del'arte, a wmawiający w siebie i w drugich, że sam coś tworzy, że Polskę buduje? Dekoracja sceny, którą Konrad sam zarządza, pozwala nam poznać widnokraj myśli polskiej, — a nadto i historyzofię bohatera. Scena przedstawia katedrę na Wawelu z grobami i posągami różnych wielkości narodowych; cała przeszłość nasza, sława, zaklęta w marmur i obraz. Ale o ironio! wśród tych wielkości, „rycerz Kmita i Baratyński - rycerz“ pierwsze miejsce zajmują! Więc nasza przeszłość przekazała nam tylko takich bohaterów. więc buta, warcholstwo i prywata to jedyny spadek duchowy po ojcach?

Widzimy na tej scenie wszystkich obok siebie: szlachtę, mieszczaństwo i lud; wszystko w barwach, strojne, rażące blaskiem i świetnością. Błyszczą delie i kontusze, karabele i lite pasy, chłopskie gunie i sukmany, trzosi i wstążki. Przypomina się „paw narodów“ Słowackiego.

Przewija się teraz przed oczyma naszymi cały szereg scen: to wizerunki polskiej duszy współczesnej. Oto jeden. Gdy się skończyła jego historyczna rola, przestał wierzyć w siebie i w przyszłość; jeżeli zacięży mu niewola, westchnie tylko; „Kiedyż ten przyjdzie, kto wyzwoli?“, sam w sobie nie znajdzie tej siły ducha, która każe wierzyć w przyszłość i dążyć do niej. Niewola nie nauczyła niczego, dawne wady, kastowość, pycha, lekkomyślność zostały.

Obok inni. Jeden, to skarłały potomek Stanisława Herakliusza Lubomirskiego (*De vanitate consiliorum*). Tamten przynajmniej podniósł kwiatyzm do godności filozofii, ten nie myśli wcale. Zna tylko skargę na los, który wziął wszystko, — żyje tylko wspomnieniami przeszłości

„i sądzi, że weń wstąpił duch,
gdy mówi jedno wciąż na nowo“.

Drugi w całym swym programie ma tylko jeden wyraz: „Polska! Polska!“, nic nie mówiący, niezdolny obudzić żadnej nowej myśli, dla siebie zaś mają obaj tylko jedno uczucie, uczucie nienawiści i pogardy. To obraz naszych walk par-

tyjnych . . . Jest ktoś, kto głosi miłość, w niej widzi ratunek, znów tylko puste słowo, gdy mu nie towarzyszy żadna inna myśl, gdy oczy zamknięte na zło, tkwiące w duszy narodu. Inni wreszcie każą szukać ucieczki gdzieś za światem, w odevraniu myśli i uczuć od ziemi. W tej dusznej atmosferze wzrasta młodość, znużona widokiem bezowocnej walki, nie widząca nigdzie dla siebie ostoi. W jej bólem spopielonej duszy jedna tylko pieśń oddźwięk znajduje, pieśń żalu, smutku i cierpienia, szukająca zapomnienia zdala od tego boju bez chwały, w którym zamiast razem jąc się pracy około odrodzenia,

„z ojcem walczy syn,
„kto ma w ręce ująć czyn,
„kto ma podjąć znój
„i ciężar podjąć trosk“.

W tym wirze beznadziejnych walk zwrócili się wreszcie do przeszłości i zapatrzeni w piękno tego gmachu, tego „kościółka“ własnego, mniemają, że w nim „najszerszy myśli polskiej lot“, że w tym gmachu zamknąć można Polskę całą, naród. Zamiast „z żywymi naprzód iść“ w grobach się zamykają, synom i wnukom wskazują tam jedyne zbawienie, ukojenie. I zaciążyła nad narodem cała przeszłość jego, czar rzuca na dusze, które wyzwolić się od tych więzów niezdolne, z chwilą obecną w rozterce, gubią się na rozstajach dróg, goniąc za błędnym „złotym rogiem“.

Z „Grobu Agamemnona“ patrzymy na to dziwne widowisko, które przedstawia życie współczesnej Polski . . .

Na takiej scenie „*chcemy Polskę budować*“

Uderza w tem wszystkim rola ludu. Wszak Konrad wprowadził go także na tą wielką scenę życia narodowego. Dlaczegoż dał mu bierną rolę widza, dlaczego ten lud milczy? Więc lud niema nic wspólnego z narodem; jego zdrowej duszy nie zwiedzie zwodniczy blask życia dawnego, dla niego obce te „godła, akcesorya, emblematy“, jakie ma dotąd naród?

Konrad czuje, że żyć z tem, co naród ma, nie może, że go to wszystko krępuje, więzi i dręczy, podcina skrzydła, wznle-

sione do lotu, że naród się gubi. On kocha ten naród jak mickiewiczowski Konrad, jak tamten znieść jego niedoli nie zdoła. Zerwie kajdany i dokona dzieła, które uratuje naród. Lecz czemuż to przystępuje do dzieła swego dziwnie wahający się, niepewny, „to zapalny, to rzutny, to powolny, to smutny“, co powściąga jego zapał? Czy brak wiary w siły własne, czy w siły narodu.?

W Weselu mówi Poeta:

„Jest ktoś, co mi skrzydła rozwija,
„i ktoś, co mi skrzydła pęta,
„jest ktoś, co mi oczy zakrywa
„i ktoś, co światło ciska —“.

Jest to spowiedź uie jednostki, ale całego pokolenia. Od niebosiężnych wzlotów wielkich romantyków wiele czasu upłynęło, wiele się zmieniło; przeszedł przez dusze, jak ogień niszczący, krytycyzm i sceptycyzm, zburzył wiele ideałów, odsłonił próchno tam, gdzie chwałę widziano, zachwiał dawnymi wiarami. Konrad, dziecię tej epoki, która sprowadziła *Umwertung aller Werte*, czuje w sobie to rozdarcie duszy, które cechuje całe pokolenie dzisiejsze. Na każdym kroku spotyka zagadki, wątpliwości, których rozwikłać nie umie; to co dzisiaj zbudował, jutro zburzy, niema żadnego kryterium w myśleniu, dlatego też mówi:

„Wszystkoj co myślę, zależy **ode mnie**“ —

ale równocześnie rozumie, że właśnie dlatego nasze myślenie nie ma wartości. A przecież, by dokonać swego dzieła, musi poznać i zrozumieć dobrze tę potęgę, której naród ulega, odsłonić jej słabość, zanim z nią stanie do walki, przecież

„tam, kędyś trzeba wnieść,
„nim zwiędnie kwiatu świeży liść,
„zanim ptacy zaświergocą swój świt,
„nad śmiertelną mogiłą,
„nim pojmie ich martwota,
„i wznieść pochodnię ponad!“

Konrad, artysta, znajdzie wyjaśnienie dręczących go zaga-

dek w sztuce. Patrz y na życie, jak na konstrukcję artystyczną, dzieło sztuki. Sztuka więc, ta, dla której wszystko co tylko „pustym dźwiękiem i farbą się utzymywało,“ nie istnieje, odłoni mu tajemnicę, wskaże drogę.

Ale i wtedy, gdy się ujrzy już panem swej myśli, nie kończy się jego męka.

Ubrał naród cały „w larwę sztuki“ znalazł dla niego, „pozę i figurę artystyczną.“ Czy jednak istotnie odgadł tajemnicę ducha narodu, czy ten duch jest tak łatwo uchwytny? Czy i on, Konrad, jak inni, nie jest sam tylko partią, która narzuca swą myśl całemu narodowi? Czy zresztą zdoła powiązać nicią jednej wielkiej idei ich, których łączy tylko wspólny smak, zdolności, lub raczej to tylko, że żyją razem? „Są ciałem, które decha, które wdecha powietrze i wchłania napoje i jadło, ciałem, które płodzi i rozwija się i gnije,“ — tu kres ich czynu. Jestto życie „drobnoustrojów, które gromadą idą, gromadą nie są i giną pojedynczo,“ których nic nie łączy; każdy między nimi jest partią dla siebie, w imię jej działa, a przemawia imieniem całego narodu, jak gdyby duszę jego poznał, zgłębił, Płyną łodzią, której sternikiem przeznaczenie, los; zawisli od przypadku, bo w nich wola zamarła. On wskaże im drogę, lecz nie znajdują sił podążyć za nim, „zziębłe, strudzone ćmy, motyle, krasy pył“.

Jest w Konradzie to, co jest słabością każdego geniusza, źródłem jego męki: zdolność przewidywania biegu zdarzeń; choć widzi, że w walce uledez musi, przecież oprzeć się nie może wewnętrznemu głosowi, popychającemu do czynu, gdy ten z całą siłą się odezwie. — Konrad na swej drodze do wyzwolenia spotyka się z przeżytkami dawnych haseł, kiedyś może potrzebnych, żywotnych, dziś trujących duszę narodu,— z hasłami chwili obecnej, która w poszukiwaniu nowych dróg wodzi po obłądnych manowcach, (maskami starymi i młodymi,) odsłania ich nicość i nędzę, wyrывa się z ich objęć. Gdy patrzy na te „gromady drobnoustrojów“ widzi przedewszystkiem brak dumy narodowej, tej, która każe pracować dla własnej przyszłości, nie żebrać łaski, pomocy u obcych; zapomnieli już o tem, że są w niewoli, zgodzili się z losem. Chcą żyć i niema po-

dłości, którejby „do ręki nie wzięli i nie przyswoili sercu“. Propter vitam vivendi causas perdiderunt. Nie marzą nawet o odrodzeniu, a dla usprawiedliwienia swej nieczynności znaleźli sobie wygodną wymówkę: są wyżsi nad błahe sprawy życia. Nad wszystkimi wadami góruje jednak niezgoda; zgoda stała się już dla nich niedoścignioną. Jeżeli mają wolę, to tylko literacką, tę, która „przetrzasa cudze myśli“, syci się rozkładem, ale stworzyć nic nie potrafi. Ci, którzy myślą o Polsce, stają na tragicznych koturnach i snują przyszłość z mgieł. Niezdolni, „czynić, działać, chcieć, tworzyć“ — chcą cały naród odebrać od życia; wmówili więc, że Polska Chrystusem narodów, że zwyciężą „tam“. Pragną wielkości, nieśmiertelności, przyjęli więc na siebie posłannictwo, bo ono wiedzie do wielkości i nieśmiertelności, ale to posłannictwo jest śmiercią dla narodu. Wiedzie ich *d u m a*. Ona przez miłość tego wszystkiego co było w przeszłości, w tym ich „labiryncie Wawelu“, prowadzi naród w podziemia grobowe, gdzie przeszłość śpi; tam wskazuje wyzwolenie narodu, wyzwolenie przez śmierć.

Rzuciła to hasło sztuka, poezja, bo ona głosi nieśmiertelność przez śmierć; za cenę rzeczy nieuchwytnych kazała się rzec życia, wyrzec tego, „co rola dać może orana“; ona ukołysała naród do snu śmiertelnego, ona kłatwą narodu.

Odgadł wreszcie tę zagadkę, która w postaci Sfinxa stanęła na skraju lasów; rzesze przechodzą koło niej ślepe, dążą nie wiedzieć gdzie i poco, giną. ¹⁾ Naród nie może odrodzić się, wyzwolić, bo na przeszkodzie stanęła przeszłość. W tej przeszłości niema nic takiego, coby było wspólne całemu narodowi, — chyba tylko „godła, akcesorya, emblematy“.

Konrad dąży także do wyzwolenia przez śmierć, ale to będzie tylko wyzbycie się tego, co jest złe, wyzwolenie od tego wszystkiego, co naród wiedzie w przepaść zagłady. Naród musi się wyzbyć tej poezji ruin, musi się wyrzec tej przeszłości, która działa tylko „pustym dźwiękiem i farbą“.

Cóż jednak ma naród **czynić**, by zdobyć siłę, by nie być „gromadą drobnoustrojów“? Otóż właśnie to pytanie powinien ka-

¹⁾ Toroop. Sfinx.

ždy zadać sam sobie, zbudzić w sobie wolę, matkę czynu, zamiast żyć „przetrzęsaniem myśli cudzych“, zamiast przez życie całe pytać się: „Co myślisz?“ W duszy własnej znajdzie odpowiedź, bo istnieje prawo, które „poza wszystkimi prawami nadawanymi i uznawanymi jest bezwzględnie i którego z niczyjego poczucia wyrugować nie można, niczem, żadnem słowem ani rozkazem“. Ponad każdym „uczciwym Polakiem“, ponad wszystkimi ideami chwili, „stronnictwami, ludźmi, osobistościami“ musi więc stać jedna wspólna, najwyższa idea, nie ulegająca dyskusji „uczciwego Polaka, który ze słabą głową przegada wszystko, przefilozofuje Polskę.“ W imię tej idei ma naród „czynić.“ Będzie więc „rząd polski z ducha narodu poczęty.“¹⁾

Tak zdobył Konrad myśl, którą ocali naród; „nie obrazi niczem uczuć sąsiada i oka bliźniego,“ powiedzie naród do „nowej Jeruzalem,“ zbuduje nową Polskę, której panem Król-Duch narodu. Tylko pokonać musi pierwiej złego „geniusza“ narodu, zgasić ten kaganiec, który ciemności dotąd rozpraszał, odebrać narkotyk, który narodowi sen umilał.

1) Nie jestto myśl nowa. Mógł ją Wyspiański znaleźć — i znalazł najprawdopodobniej, — w dwóch pisemkach Słowackiego: *Do Ks. Adama Czartoryskiego* i „*Do emigracyi. O potrzebie idei.*“ W tem drugiem wyrzuca Słowacki, że Polska „zapomniawszy o misyi, którą dawniej na świecie pełniła, zaczęła być naśladowniczką francuskich idei; we własnym zaś duchu twórczość swoją postawiła pod ideałem kolorowego ułana, który w obozie artystokratycznym za myślą porządku, w demokracji zaś głośno za równością cielesną obstaje. Cóż zastaje tym, którzy na wzór takiego ideału kształcić się nie mogą? Cóż się stanie ze starcem, z kupcem, z urzędnikiem cywilnym, z gospodarzem? Żaden z nich, widzimy, w każdej chwili pałtrotą być nie może. A tak kraj 20milionowy przez wyłączność ideału swego pozbawił się codziennego usiłowania 19stu a tylko ku jednemu milionowi popisowej młodzieży obraca swoje wejrzenie. Dlatego to nad ideałem kolorowego ułana, nie zniszczywszy go wcale, owszem świętością go celu podnosząc, — postawić trzeba w y ż s z a i d e ę p r a w d z i w ą, m a t k ę c z y n ó w. Idea dopiero wszystkie i rozmaite siły ruchu w narodzie rozwinię. Idei każdy człowiek służyć może. A jeżeli jest jedna i najwyższa, w celu ostatecznym stworzenia całego zamknięta, w nikim nie złamie sił, natchnień nie wystudzi, cnót nie uczyni bezużytecznymi, ale wszystko to jako wielka duchowa osoba będzie obracała w krew jedną i w siłę narodu

Jest wolny, gdyż uwolnił się wreszcie od kajdan najsroźszych kajdan kłamstwa, pokruszył te potęgi, którym służył dotąd, odsłonił ich słabość. Erynnie, które go od kolebki ścięły, wyjąc tylko pieśń rozpacz, pieśń zemsty, nie mają już władzy, nad nim.

Zanosi modlitwę do Boga, by wspomógł, by wywiódł naród z niemocy. :

„Daj nam poczucie siły
i Polskę daj nam żywą,
by słowa się spełniły
nad ziemią tą szczęśliwą.

Jest tyle sił w narodzie,
jest tyle mnogo ludzi —
niechże w nie duch Twój wstąpi
i śpiące niech pobudzi.

Nie ścierpię już niedoli
ani niewolnej nędzy.
Sam sięgnę lepszej doli
i łeb przygniotę jędzy“

To, co najsilniejszym pragnieniem, tęsknotą jego duszy, spełnia się. Zjawia się Hestia, bogini ogniska narodowego, i wkłada na niego posłannictwo :

Strzedz tobie ognia, który palę
rękoma mojemu.
Wziąć tobie topór oburącz
i sięść stróżem u proga.
I nie zwolić ni piędzi ziemi.
Co Bóg rozwiązał — łącz !
Z rozkazu i woli Boga!

Ozwał się w Konradzie ten nakaz wewnętrzny, głos twórczy, który prze do czynu. Konrad nie zawahał się, spełnił swe posłannictwo, zwyciężył złego geniusza, który naród, złudnym blaskiem przeszłości mając, w grób wprowadził, wstzymał ten

naród na drodze do śmierci i dopiero teraz przekonał się, że zwyciężył, ale tylko „na scenie“. Dostarczył wszystkim wrażeń, których czekali, — następstw jego zwycięstwo nie pociągnie żadnych. Myślał, że ma ludzi przed sobą, a są to tylko aktorzy, umiejący, gdy trzeba, odegrać komedię del'arte, lecz gdy

„deski sceniczne z pod stóp im uciekną,
i rola najpiękniejsza staje się im brednią“

Wrócą do zajęć codziennych, myśląc tylko o tem, jak odegrać nową rolę, którą im przyniesie jutro.

Mam już dosyć teatru, wracam do rodziny,
Tu jest pustka“. . .

powiada Reżyser, a słowa te, może powtórzyć całe społeczeństwo. Do tego narodu nie trafi więc żadne słowo, żadne hasło nie obudzi go z uśpienia, niezrozumiały dla niego czyn „Wyzwolin ten doczeka się dnia, kto własną wolą wyzwolony“ — oni tej woli nie mają. I teraz rozumiemy, dlaczego Konrad w parabazie zwraca się do „robotników“, dlaczego w owej „komedii del'arte“ dał ludowi milczącą rolę widza. Konrad widzi tylko w ludzie siłę, która odrodzi naród.

Są tacy, którzy dali się uwieść pozorom, — w Konradzie dostrzegli „najstraszniejszego z Pankracych.“

Konrad widzi w tłumie, w ludzie, siłę, która, nie oglądając się na nic, bo niczem nie związana z tem, co społeczeństwo ma, zburzy gmach stary, wyzwoli naród, — ale pamiętać musimy, że widzi w nim tylko siłę, którą sam zaprzęgnie do dzieła, poprowadzi do czynu. Zaznacza to w sposób niedwuznaczny w słowach Robotnika: „Dalej nic nie myślę“. Myśl więc należy do Konrada, który bierze na siebie wobec narodu rolę Króla - Ducha.

W parabazie mówi:

„Wiem: Kościół, zamek, mogiłę, —
Te postawię i zburzę“, .

Dla niego są to rzeczy, które można zburzyć, zastąpić

innemi. Tak . . . Każdy „Robotnik“ potrafi rozciąć w ten sposób węzeł gordyjski — na to tylko, by za jakiś czas nowy powstał, — bo przecież „dalej nic nie myśli“. Takie rozwiązanie kwestyi nie mogło Konradowi wystarczyć. Nie dla czynu Pankracego szuka pomocy Boga, nie dla takiego czynu Bóg wysłuchał jego prośby i przez Hestję włożył na niego posłannictwo.

Od pierwszej chwili widzimy wahanie się, niepewność w postępowaniu jego; wszak Konrad mówi sam; „Myśli zmaciałem w drodze“. Nie przychodzi więc z myślą gotową. Ona rodzi się dopiero w monologu aktu II. Zaznacza to choćby sam poeta w objaśnieniach do tego aktu:

„ . . . Konrad się nie zwierza,
Kryje swą moc i swe męczarnie.
W tej walce z myślą walczy własną,
by ujrzeć ją dla siebie jasną“

Tam więc, w akcie II., nie w parabazie, szukać należy, myśli jego. Jaka jest ta jego myśl, mówiłem już wyżej.

Że Konrad nie marzy o rewolucyi socyalnej, któraby obaliła ustój dzisiejszy społeczeństwa, dowodem słowa: „I nie obrażę niczem uczuć sąsiada i oka bliźniego nie obrażę“. W tem państwie, które on buduje, mogą się pomieścić wszyscy, zli obok dobrych mogą żyć.

Konradowi chodzi więc tylko o wyzwolenie jednostki, podniesienie jej; w ten sposób wyzwoli naród. Do tego wyzwolenia potrzeba jednak woli, która rodzi czyn, Konrad nie znalazł tej woli w społeczeństwie, do którego przyszedł, dlatego się „na proch jego myśl skruszyła“

Być może, nie udało mi się jasno przedstawić myśli Konradowej. Kto zechce, znajdzie Komentarz w rapsodzie trzecim Króla Ducha (Piast.)

WIADOMOŚCI SZKOLNE.

I. Skład grona nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1904.

L. p.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
1	Zych Franciszek dyrektor	historyi i geografii w kl. III. a,	3
2	Bochniewicz Józef zast. nauczyciela	matematyki w kl. Ia, Ib, IIa, IIIa, IIIb, IVa, IVb,	21
3	Burzyński Józef , profesor, zawiaadowca gabinetu historyi naturalnej	gospodarz klasy IIb, matematyki w kl. IIb. fizy- ki w IVb, i historyi natu- ralnej w kl. Ia, Ib, IIa IIb, IIIa, IIIb, V, i VI.	22
4	Chlebek Józef profesor w VIII. randze,	języka greckiego w kl IIIa, i IVa, języka polskiego w kl. IIb, IIIa.	17
5	Ks. Dobrzański Andryan katecheta i profesor	relig. obrz. gr. kat, w kl. od I. do VIII. i języka rus- kiego w kl. VI. i VIII.	24

L. p.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	godzin tygodn.
6	Geciów Onufry , profesor, kierownik orkiestry gimnaz. i zawiadowca instrumentów muzycznych	gospodarz kl. VII, języka łacińskiego w kl. VII, ję- zyka greckiego w kl. VII, niem. w kl. IVa, historii i geografii w kl. II b, oraz logiki w kl. VII.	19
7	Kieroński Leon , profesor	gospodarz kl. VIII, języka łacińskiego w kl. VIII. języka greckiego w kl. V. i VIII. psychologii w kl. VIII.	17
8	Maślak Włodzimierz , profesor, zawiadowca bibl. pol. dla uczniów	gosp. kl. IIIa, jęz. łac. w IIIa, pol. w Ib. V - VIII.	21
9	Mazur Józef , profesor, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej	gospodarz kl. IIa, języka łacińskiego w kl. IIa, V. oraz języka polskiego w kl. IIa.	17
10	Mikuła Ludwik , profesor, zawiadowca gabinetu fizykalnego	matematyki w kl. V - VIII oraz fizyki w kl. IVa VII, i VIII.	21
11	Nebenzahl Dawid , za- stępca nauczyciela	języka niemieckiego w kl. IIa, IIIa IIIb. i IVb	17
12	Niebieszkański Piotr , profesor w VIII. randze, zawiadowca zbiorów geo- graficznych i obrazów	gospodarz kl. IVa, histo- ryi i geografii w kl. IVa, IVb, V. — VIII.	19
13	Nikiel Karol , nauczyciel, zawiadowca biblioteki niemieckiej dla uczniów	języka niemieckiego w kl. V-VIII, historii i geografii w kl. IIIb.	24

L. p.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
10	Rembacz Stanisław , profesor	gospodarz kl. VI., języka łacińskiego w kl. IV. i VI, języka greckiego w kl. VI.	17
15	Smal Szymon , zastępca nauczyciela	gospodarz kl. IIIb, języka łacińskiego w kl. III.b. języka greckiego w kl. IIIb. języka ruskiego w kl. II. oraz języka niemieckiego w kl. IIb.	18
16	Stefkowski Leopold , zastępca nauczyciela	gospodarz kl. IVb. języka łacińskiego w kl. IIb. i IVb. języka greckiego w kl. IIIa.	19
17	Ks. Ściśłowski Józef , katecheta, profesor i kanonik	religii rz. kai. od kl. I. do VIII.	16
18	Waligóra Michał , zastępca nauczyciela	jęz. polskiego w kl. IVa, języka niemieckiego w kl. Ib, oraz historii i geografii w kl. Ia, Ib, IIa.	19
19	Włodek Wilhelm , zastępca nauczyciela	gospodarz kl. Ia. języka łacińskiego w kl. Ia. języka polskiego w Ia. i IVb i języka niemieckiego w kl. Ia.	20
20	Wynar Bazyl , profesor, zawiadowca ruskiej biblioteki dla uczniów	gospod. kl. Ib, jez. łac. w Ib, ruskiego w kl. I, III. IV. V, i VII.	18

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

L. p.	Imię i nazwisko	Uczył w klasach	Godzin tygodn.
1	Zych Franciszek j. w.	historyi kraju rodzinnego w kl. IIIa.	1
2	Niebieszkański Piotr j. w.	historyi kraju rodzinnego w kl. IVa, IVb, VI, VII i VIII, (w I. półroczu.)	5
3	Nikiel Karol j. w.	historyi kraju rodzinnego w kl. IIIb.	1
4	Ks. Dobrzański Andryan j. w.	śpiewu	4
5	Mazur Józef j. w.	gimnastyki	12
6	Geciów Onufry j. w.	kaligrafii	2
7	Łabęcki Romuald, dyrektor szkoły wydziało- wej męskiej	rysunków	4
8	Langer Joachim, kierownik szkoły 4-klaso- wej barona Hirscha	religii mojżeszowej w kl. od I. do VIIl.	8

II. Zmiany w gronie nauczycielskiem w roku szkolnym 1904.

1. J. E. Pan Minister w. i o. a) reskrytem z dnia 23. czerwca 1903. l. 653. przeniósł w drodze służbowej nauczyciela w c. k. II. gimnazjum w Kołomyi Włodzimierza Maślaka

do tutejszego zakładu; b) reskrytem z dnia 23. czerwca 1903. l. 16.700 nadał tutejszemu profesorowi Władysławowi Terleckiemu posadę w c. k. gimnazyum w Stanisławowie i zamianował zastępcę nauczyciela w c. k. gimnazyum w Bochni Bazylego Wynera nauczycielem w tutejszym zakładzie; c) reskrytem z dnia 24. sierpnia 1903. l. 28.392. nadał profesorowi tutejszego zakładu Karolowi Czajkowskiemu posadę w c. k. I. gimnazyum w Przemyślu.

2.) C. k. Rada szkolna krajowa: a) przeniosła reskrytem z dnia 12. sierpnia 1903. l. 27.472. zastępcę nauczyciela w c. k. I. gimnazyum w Kołomyi Wilhelma Włodka do tutejszego zakładu; b) zamianowała reskrytem z dnia 10. września 1903. l. 30.796. kandydata stanu nauczycielskiego Józefa Bochniewicza zastępcą nauczyciela w tutejszym zakładzie; c) uwolniła na własne żądanie reskrytem z dnia 27. lipca 1903. l. 25.205. zastępcę nauczyciela Ks. Tadeusza Rogoszewskiego od obowiązków nauczycielskich.

3. C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła reskrytem z dnia 3. marca 1904. l. 18.998. w zawodzie nauczycielskim Bazylego Wynara i nadała mu tytuł profesora.

C. k. Rada szkolna krajowa przyznała pierwsze dodatki pięcioletnie: a) prof. Kierońskiemu reskrytem z dnia 21. listopada 1903. l. 44.096. od 1. grudnia 1903; b) profesorowi Mazurowi reskrytem z dnia 10. października 1903. l. 35.548. od 1. stycznia 1903; c) profesorowi Rembaczowi reskrytem z dnia 10. października 1903. l. 35.404. od 1. września 1903.

III. Plan nauki w roku szkolnym 1904.

A. Przedmioty obowiązkowe.

KLASA I.

Religia, 2 godz. tyg. Zasady katolickiej wiary i obyczajów.

Język łaciński, 8 godz. tyg. Odmiana prawidłowa imion i czasowników, ważniejsze przyimki i spójniki, tudzież najważniejsze prawidła ze składni podług ćwiczeń. Ćwiczenia w tłumaczeniu z języka łacińskiego na polski i odwrotnie.

Od połowy października co tydzień zadanie szkolne.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie ustępów wyraźne, płynne i rozumne. Objasnienie wyrazów i myśli. Tok myśli i reprodukcyja wyjaśnionych ustępów. Deklamacyja piękniejszych utworów poet. i proz. Elementarna nauka o zdaniu pojedynczem i składni zgody; najważniejsze zdania poboczne; ważniejsze znaki pisaćskie; elementarna nauka odmiany imienia i słowa. W I. półroczu co tydzień dyktat systematycznie ułożony, w II. co tydzień dyktaty lub ćwiczenia stylistyczne.

Język niemiecki, 6 godz. tyg. Czytanie, memorowanie, zdawanie sprawy z treści na podstawie pytań, retrowersya, potoczna rozmowa na podstawie przerobionego materyału; znajomość odmian regularnych i zasad składni; ćwiczenia ortograficzne. Co tydzień dyktat, pisanie ustępu memorowanego lub retrowersya.

Historya i geografia, 3 godz. tyg. Wstępne pojęcia z geografii fizycznej i matematycznej; oro- i hydrografia wraz z zarysem geografii politycznej. Czytanie map i ćwiczenia kartograficzne.

Matematyka, 3 godz. tyg. W pierwszym półroczu tylko arytmetyka: Dziesiętny skład liczb; cztery działania liczbami całymi mianowanemi i niemianowanemi; ułamki dziesiętne; metryczne miary i wagi; podzielność liczb; wspólna miara i wielokrotność; elementarne wiadomości o ułamkach zwycajnych. W. II. półroczu z geometryi: Pojęcie ilości przestrzennych, linia prosta. koło, linie równoległe, kąty, trójkąty. Ćwiczenia domowe. W każdym półroczu 3 zadania szkolne.

Historya naturalna, 2 godz. tyg. Zwierzęta ssące i owady (do marca). Poznawanie i opisywanie ważniejszych roślin okrytozalążkowych.

KLASA II.

Religia, 2 godz. tyg. Historya biblijna starego zakonu.

Język łaciński, 8 godz. tyg. Powtórzenie i uzupełnienie odmian prawidłowych czasownika; odmiany nieprawidłowe; części mowy

nieodmienne; główne prawidła składni nom. i acc. cum infinit; abl. absol, coniug. periphr, gerundium. Ćwiczenia w tłumaczeniu i rozmówki na podstawie ćwiczeń. Co miesiąc 3 zadania szkolne i 1 domowe.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie wzorów i deklamacja jak w kl. I. Elementarna nauka o zdaniu złożonem, powtórzenie i uzupełnienie fleksyi, pisowni i interpunkcyi. Co miesiąc 3 zadania szkolne i 1 domowe.

Język niemiecki, 5 godz. tyg. Czytanie, memorowanie, retrowersya, zdawanie sprawy na podstawie pytań, rozmówki, konjugacya mocna, mieszana i nieregularna, przyimki i spójniki. Zadania jak w kl. I. miesięcznie 3 szkolne i 1 domowe.

Historya i geografia, 4 godz. tyg. Dzieje starożytne (2 godz.) sposobem biograficznym, Geografia (2 godz.) fizyczna i polityczna Azyi, Afryki, Europy zachodniej i południowej Ćwiczenia kartograficzne.

Matematyka, 3 godz. tyg. Z arytmetyki: uzupełnienie nauki o podzielniku i wielokrotnej, ułamki zwyczajne i dziesiętne, stosunki, proporcye, reguła trzech prosta, rachunek procentowy. Z geometryi: własności trójkątów, czworoboki, wieloboki i nauka o kole. Ćwiczenia i zadania jak w I. klasie.

Historya naturalna, 2 godz. tyg. Zoologia (do marca): Ptaki, gady i ryby. Botanika (od marca jak w kl. I. c. d.)

KLASA III

Religia, 2 godz. tyg. Historya biblijna Starego Zakonu.

Język łaciński, 6 godz. tyg. Gramatyka 3 godz. tyg. Syntaxis congruentiae et rectionis przy pomocy ćwiczeń do tłumaczenia na język łaciński. Cornelius Nepos. Żywoty Arystydesa, Cymona, Miltiadesa, Temistoklesa, Epaminondasa, i Pelopidasa. Co miesiąc 2 zadania szkolne, 1 domowe.

Język grecki, 5 godz. tyg. Odmiana imion i czasowników do słów na $\mu\acute{i}$, tłumaczenie z języka greckiego na polski i odwrotnie. Od drugiej połowy pierwszego półrocza co 14. dni na przemian zadanie szkolne albo domowe.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie wzorów według Wypisów. Czytanie, objaśnianie i zdawanie sprawy z uwzględnieniem związku myśli i układu całości. Od tej klasy począwszy krótkie wiadomości o życiu i pismach celniejszych pisarzy z których dzieł właśnie poznano wyjątki. Deklamacja jak w kl. I. Gramatyka : Składnia rządu, systematyczna nauka deklinacyi, części mowy nieodmienne. Wypracowania stylistyczne dwa na miesiąc, naprzemian domowe i szkolne.

Język niemiecki, 4 godz. tyg. Swobodniejsza reprodukcya czytanych ustępów prozaicznych i poetycznych, uwzględnianie wyrażeni i zwrotów podobną myśl wyrażających (synonimów), uczenie się na pamięć. Gramatyka : Systematyczna nauka formach i składni rządu. Miesięcznie 2 zadania: 1 szkolne 1 domowe.

Historia i geografia, 3 godz. tyg. Geografia i historia na przemian. Geografia: Części Europy pominięte w kl. II. z wyjątkiem monarchii austriacko-węgierskiej, Ameryka i Australia. Rysowanie prostych szkiców kartograficznych. Historia: Średnie wieki; najważniejsze osobistości i zdarzenia z szczególnem uwzględnieniem dziejów austriacko-węgierskiej monarchii.

Matematyka, 3 godz. tygz. Arytmetyka: Cztery działania główne liczbami ogólnemi, całemi i ułamkami, podnoszenie do kwadratu i wyciąganie drugiego pierwiastka, liczby niezupełne, skrócone mnożenie i dzielenie. Geometria: Równość, zamiana i podział figur, pomiar linii i powierzchni, podobieństwo figur, Zadania jak w kl. I.

Nauki przyrodnicze, 2 godz. tyg. W I. półroczu: Fizyka, — rozciągłość i przenikliwość ciał, stany skupienia, kierunek pionowy i poziomy. Ciężar bezwzględny i gatunkowy; ciepło, chemia. — W II. półroczu: Mineralogja,

KLASA IV.

Religia, 2 godz. tyg. Obrzędy kościelne.

Język łaciński, 6 godz. tyg. Caesaris commentarii (wyd. Bednarskiego): De bello Gall. ks, I. I—29, III. VII, Ovidii:

Metamorphos. 4 aetates i zgromadzenie bogów, Fasti: Quomodo Fabi capti sint. Epistolarum ex Ponto: Orestes et Pylades podług wyd. Ziwsa-Skupniewicza. Dobrowolna lektura domowa. Nauka o słowie; kalendarz, miary, monety, i wagi rzym. i ważniejsze skrócenia; prozodya, metryka, pentameter i hexameter, Ćwiczenia w tłumaczeniu z języka polskiego na język łaciński. Zadania jak w kl. III.

Język grecki, 4. godz. tyg. Powtórzenie słów na ω słowa na μ i czasowniki nieprawidłowe, najważniejsze rzeczy ze składni, na podstawie ćwiczeń, tłumaczenie przykładów z ćwiczeń, Co miesiąc 1. zadanie szkolne i 1. domowe.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie wzorów według wypisów i deklamacya jak w kl. III. Systematyczna nauka konjugacyi i składni słowa; nauka o zdaniach pobocznych i o okresach; wierszowanie; przy końcu roku powtórzenie przeobrobionego materiału gram. w ogólnych zarysach. Zadania jak w kl. III.

Język niemiecki, 4 godz. tyg. Lektura jak w kl. III. Systematyczna nauka o zdaniu złożonem, uzupełnienie składni, słoworód, i zasady metryki. Zadania jak w kl. III.

Historya i geografia, 4 godz. tyg. Historya nowożytna sposobem biograficznym ze szczególnem uwzględnieniem historyi austro-węgierskiej. Geografia fizyczna i polityczna monarchii austr.-węgierskiej z uwzględnieniem handlu i t. d.

Matematyka, 3 godz. tyg. Równania I. stopnia; stosunki i proporcye złożone; reguła trzech złożona; reguła spółki i łańcuchowa; rachunek procentów składanych; potęgowanie i pierwiastkowanie sześcienne. Stereometrya: wymiar powierzchni i objętości brył. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Fizyka, 3 godz. tyg. Elektryczność, magnetyzm, mechanika ciał stałych hydrostatyka, aerostatyka, akustyka optyka. Główne zasady astronomii i geografii fizycznej.

KLASA V.

Religia, 2 godz. tyg. Dogmatyka ogólna.

Język łaciński, 6 godz. tyg. Liv. I. i XXII. ks. po większej części

kursorycznie. Lektura prywatna ks. II. i XXII. Ovidius (wyd. Skupniewiczza.) Matamorph: Diluvius, Deucalion et Pyrrha De raptu Proserpinae. De Mida rege Phitlemon et Baucis. Tristia: De vita sua. Ultima nox. Fasti: Zagłada Fabiusow pod Cremera. Lektura prywat. Phaeton, Niobe. Matronalia. Powtórzenie gramatyki: składni zgody i rządu. Co miesiąc zadanie szkolne.

Język grecki, 5 godz. tyg. Ksenofont Anabasis (wyd. Fiderera) ustępy: 1, 2, 3, 4, 5, 7, zaś 8, 9, 10, 14 na lekturę prywatną w domu. Z Cyrop. ust. 1, 2, 4, 7, Na prywatną lekturę III, V, VI, ustępy. Homer Ilias I. III. Na prywatną lekturę VI. ks. Składnia zgody i rządu, 4 zadania szkolne w półroczu.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie wzorów. Poznawanie na podstawie Wypisów zwyklejszych tropów i figur, jakoteż najważniejszych gatunków poezyi i prozy. Nauka ta, zbierająca i uzupełniająca wiadomości już w poprzednich latach przygodnie przez uczniów nabyte, przysposabiać ma do czytania z pożytkiem ważniejszych utworów literatury narodowej w kl. VI—VIII. Deklamacye i wiadomości historyczno-literackie o czytanych pisarzach. Uzupełnienie nauki szkolnej czytaniem domowem, a zwłaszcza pominiętymi w szkole z Wypisów wyjątkami. W półroczu 7 zadań na przemian szkolne i domowe.

Język ruski 2 godz. tyg. Wzory poezyi i prozy Dr. Łuczakowskiego. Na podstawie czytanych ustępów poznawano ważniejsze rodzaje poezyi i prozy jak również tropy i figury. Piękniejsze ustępy deklamowano. W półroczu 7 zadań.

Język niemiecki, 4 godz. tyg. Lektura z odpowiedniemi objaśnieniami gramatycznym, stylistycznym i estetycznym; swobodna reprodukcyja i uczenie się na pamięć celniejszych ustępów. W półroczu 7 zadań naprzemian szkolne i domowe.

Historya i geografia, 3 godz. tyg. Dzieje starożytne osobliwie Greków i Rzymian do podboju Italii przy ciągłym uwzględnianiu Geografii.

Matematyka, 4 godz. tyg. Cztery działania liczbami algebraicznymi, liczby odjemne i ułamkowe, własności liczb, proporcye, równania I. stopnia. Planimetrya. Ćwiczenia domowe jak w kl. I. W półroczu 3 zadania szkolne.

Historia naturalna, 2 godz. tyg. W pierwszym półroczu mineralogia, w drugim botanika.

KLASA VI.

Religia, 2 godz. tyg. Dogmatyka szczegółowa.

Język łaciński, 6 godz. tyg. Sallustii: *Bellum Iugurthinum*; lektura prywatna: *Bellum Catilinae*. Cicero in *Catil.* II. prywatnie III. IV. Vergilius *Aeneis* II. *Ecl.* IX. V. *Georgic Proemium* 458—540 (*laudes vitae rusticae*) 458 — 566 *Pestila etiam Alpibus Montis*. Lektura prywatna: *Aeneis* I. VI. IV. *Ecl.* I. VII. *Georgic.* II. (319 — 345) *De scriptis* I. (351 — 514) *De prodigiis, quae necem C. Julii Caesaris secuta sunt* i IV. (315—558 *fabula de Aristaro pastore*. Powtórzenie i uzupełnienie nauki o słowie. Zadania jak w kl. V.

Język grecki, 5 godz. Hom. *Iliada* (wyd. Scheindler-Sołtysik) III. V., XVII., XVIII. Lektura prywatna: VII. XXIV. Z Herodota (wyd. Hintnera) ks. VII. prywatnie V. Xenofont. *Mem.* Obrona Sokratesa 1, 2 i o wartości przyjaciół: 4. Nauka o czasach i trybach. Zadania jak w kl. V.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie cenniejszych dzieł literatury od połowy w. XVI. do końca w. XVIII. według Wypisów. *Historia literatury* (na podstawie lub przy sposobności czytanych wyjątków) od początku do końca XVIII. w. Uzupełnianie nauki szkolnej obowiązkową lekturą domową. (Pominięte w szkole z Wypisów wyjątki i — Orzelskiego *Rzecz o bezkrólewiu*, Heidensteina *Komentarz o wojnie Stefana Batorego z Moskwą*, Żółkiewskiego *Pamiętnik o wojnie moskiewskiej*, Paska *Pamiętniki*, Sieńkiewicza powieści historyczne *Ogniem i mieczem*, *Potop*, *Pan Wołodyjowski*, wreszcie *Kitowicza pamiętniki* i *Rzewuskiego Listopad*). Deklamacja jak w kl. V. Zadań 7 na półrocze, przeważnie domowe.

Język ruski, 2 godz. tyg. Podług *Chrestomaty* staroruskiej Dra. Ogonowskiego przerabiano ważniejsze pamiętniki staroruskiej literatury narodowej i pogląd na narodową literaturę ukraińsko-ruską od *Kotłarewskiego* do *Szewczenka* włącznie. Deklamacja jak w kl. V. W półroczu 5 zadań.

- Język niemiecki, 4 godz. tyg. Stylistyka i poetyka wyjaśniona na tle lektury. Memorowanie i ćwiczenia w opowiadaniu. W całości przeczytano w szkole: „Die deutsche Heldensage“. (lekt. dom. obow.) Zadania jak w kl. V.
- Historia, 4 godz. tyg. Dokończenie historii rzymskiej od wojen punickich. Dzieje wieków średnich.
- Matematyka, 3 godz. tyg. Algebra: potęgi, pierwiastki, logarytmy, równania II. stopnia o jednej niewiadomej; stereometria i trygonometria do rozwiązywania trójkątów. Ćwiczenia i zadania jak w kl. V.
- Historia naturalna, 2 godz. tyg. Zoologia.

KLASA VII.

- Religia, 2 godz. tyg. Etyka chrześcijańsko-katolicka.
- Język łaciński, 5 godz. tyg. Vergilius Aen. : VI. w całości ks. VII., IX., XII. w wyjątkach. Cicero in Verrem. IV. Pro rege Deiotaro. Tuskulanki w wyjątkach. Lektura prywatna: Vergilius księgi nieobjęte programem szkolnym mianowicie ks. III.-IV. Cicero ; Pro Archia pōsta i De imperio Cn. Pompei. Powtórzenie i uzupełnienie mater. gram. W półroczu 4 zadania szkolne.
- Język grecki, 4 godz. tyg. Demosthenes Olynt. I., III. Philip. III. Na prywatną lekturę: Olynt: II. Philip: I. Homer: Odyss. I., V., VI., IX., XIII. XVI. Na prywatną lekturę ks. II., III., XI. Powtórzenie i uzupełnienie mater. gram. W półroczu 4 zadania szkolne.
- Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych dzieł literatury narodowej w dłuższych wyjątkach według Wypisów lub w całości: w I. półroczu do Mickiewicza, w II. do Słowackiego (włącznie). Uzupełnienie nauki szkolnej czytaniem domowym (pominięte w szkole z Wypisów wyjątki —nadtto: Słowackiego Balladyna, Calderona Książę niezłomny w przekładzie J. Słowackiego, J. I. Kraszewskiego Powrót do gniazda rodz., J. Korzeniowskiego Spekulant i Fredry Pan Jowiański). Historia literatury (jak w kl. VI.) ciąg dalszy do Słowackiego (włącznie). Deklamacja jak w kl. V. Ćwiczenia ustne. Wypracowania stylistyczne: 5 na półrocze

przeważnie domowe.

Język ruski, 2 godz. tyg. Wyjątki z narodowej literatury ukraińsko-ruskiej XIX. w. część II. drugie wydanie dopełnione i przerobione. We Lwowie 1896. Od poglądu na narodową literaturę ukraińsko-ruską (od połowy szóstego dziesiątka XIX. w.) do Wasyla Czajczenka. Deklamacja jak w klasie V. W półroczu 5 zadań przeważnie domowych.

Język niemiecki, 4 godz. tyg. Pogląd na dzieje piśmiennictwa niemieckiego od czasów najdawniejszych aż do r. 1794. podług książki Petelenza-Wernera. Lektura dmowe: Goethe: Hermann und Dorothea. Nadto przeczytano w całości w szkole: Goethe: Iphigenie auf Tauris. Schiller: Jungfrau von Orleans, Lessing: Minna von Barnhelm. Zadania co miesiąc, naprzemian jak w V. klasie,

Historya i Geografia, 3 godz, tyg. Dzieje nowożytne do czasów najnowszych.

Matematyka, 3 godz. tyg. Równania drugiego i wyższych stopni o dwóch i więcej niewiadomych, rozwiązywanie równań nieoznaczonych pierwszego i drugiego stopnia, szeregi arytmetyczne i geometryczne i zastosowanie tychże do rachunku procentu składanego, permutacje, kombinacje i wariacje, oraz twierdzenie Newtona o dwumianie. Z geometryi: Trygonometrya i geometrya analityczna. Zadania jak w V. kl.

Fizyka, 3 godz tyg. Wstęp, ogólne własności ciał stałych, ciekłych i lotnych, ciepło i chemia nieorganiczna.

Logika, 2 godz. tyg. Logika elementarna.

KLASA VIII.

Relgia, 2 godz. tyg. Historya kościoła katolickiego.

Język łaciński, 5 godz. tyg. Lektura: Tacyta Annales I. 1—15, II. 41—43, 53—55, 69—83, III. 1—7 Historiarum. III. 1—37 Horatii Carmina I. 1, 3, 8, 9, 10, 14, 22, 34. II. 13, 14, 17. III. 1, 9, 13, 21, 30. IV. 3, 5. Epod. 2, 9. Sat. I. 1, 6, 9. II. 6; Epist. I. 4, 40. Lektura prywatna: Tacitus Annales III,

IV, V. Horatii: wybór poematów nieobjętych programem szkolnym (wedł. wyd. szkol.). Ćwiczenia gramatyczno-stylistyczne jak w klasie VII. Zadania jak w klasie V.

Język grecki, 5 godz. tyg. Lektura; Platona Apologia Sokratesa: Kryton, i końcowe rozdziały Phaedona. Homera: Odys. XVI. XVII. Prywatnie ks. XXII., XXIV. Lektura prywatna, Platon: Eutyphro, Phaedon, Protagoras, Lysis. Sofokles; w szkole: Edyp król. Prywatnie: Edyp kolonejski, Aias Elektra i Antigona. Ćwiczenia gramatyczne jak w klasie VII. Zadania jak w klasie V.

Język polski, 3 godz. tyg. Czytanie w dalszym ciągu cenniejszych dzieł literatury narodowej wieku XIX. w dłuższych wyjątkach według Wypisów, niektórych w całości. Uzupełnienie nauki szkolnej czytaniem domowem. Historia literatury wieku XIX. ciąg dalszy od Krasińskiego do końca. Deklamacya jak w klasie V, ćwiczenia ustne jak w klasie VII. Wypracowania stylistyczne: w I. półroczu 5, przeważnie domowe; w II. półroczu 3, przeważnie szkolne.

Język ruski, 2 godz. tyg. Chrestomatya staroruska. W półroczu 5 zadań przeważnie domowe.

Język niemiecki, 4 godz. tyg. Pogląd na dzieje piśmiennictwa niemieckiego od czasów najdawniejszych aż do r.1794. podług książki Petelenza-Wernara. Nadto przeczytano w całości w szkole: Schiller: Wallenstein. Goethe: Torquato Tasso. Grillparzer: König Ottokars Glück und Ende. Zadań w I. półroczu 5, (3 domowe, 2 szkolne); w II. półroczu 3 szkolne.

Historya i Geografia 3 godz. tyg. W I. półroczu dzieje monarchii austriacko-węgierskiej, z uwzględnieniem ich związku z dziejami powszechnemi; w II. półroczu geografia i statystyka monarchii austriacko-węgierskiej, powtórzenie historyi greckiej i rzymskiej.

Matematyka, 2 godz. tyg. Powtórzenie całego przedmiotu nauki. Ćwiczenia w rozwiązywaniu zagadnień algebraicznych i geometrycznych. Zadania i ćwiczenia domowe jak w klasie V.

Fizyka, 3 godz. tyg. Magnetyzm, elektryczność, ruch falowy, akustyka, optyka i zasady astronomii.

Propedeutyka filozofii, 2 godz. tyg. Psychologia empiryczna.

B. Przedmioty względnie obowiązkowe i nadobowiązkowe.

Język ruski. Udzielano tego przedmiotu jako względnie obowiązkowego w klasie I.—VIII. w 2 godzinach tygodniowo na podstawie planu (B) przez c. k. Radę szkolną krajową przepisanego. Uczęszczali na naukę wszyscy Rusini i znaczna liczba Polaków.

Historia kraju rodzinnego. Nauki tej udzielano w klasie III. i IV. podług podręcznika Karola Rawera po 1 godzinie tygodniowo, a w klasie VI. VII. i VIII. podług podręcznika Dra Anatola Lewickiego. Uczęszczali w każdej klasie wszyscy uczniowie.

Spiew. Nauka odbywała się w II. oddziałach po 2 godziny tygodniowo. Oddział I. liczył uczniów 58, uczono teorii spiewu podług podręcznika Dietza; oddział II. liczba uczniów 54 spiew choralny, mieszany i męski.

Kaligrafia. W 2 oddziałach po 1 godzinie tygodniowo, ćwiczyli się uczniowie podług wzorów J. Czarneckiego. Oddział I. liczył 30, oddział II. 31.

Gimnastyka. Nauka odbywała się w 7 oddziałach i 12 godzinach tygodniowo w sali Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ podług szczegółowego planu przez nauczyciela gimnastyki wypracowanego. Uczęszczało na wszystkie oddziały 183 uczniów.

Rysunki. Nauka odbywała się w II. oddziałach po 2 godz. tygodniowo. Uczęszczało na obydwa oddziały uczniów 43.

IV. Tematy do wypracowań piśmiennych.

a) Z języka polskiego.

KLASA V.

1. Dzień pracy podczas żniw ; szk.
2. Uczta bogów na Olimpie ; dom.
3. Cześć oddawana zwierzętom w Egipcie ; szk.
4. Śmierć stolnika Horeszki ; dom.
5. Śmierć Litawora ; szk.
6. Treść poematu Ujejskiego p. t. „Maraton“ ; dom.
7. Agitacja Ks. Robaka jako emissaryusza ; szk.
8. Dzieje Jacka Soplicy ; szk.
9. Wykazać, że główna myśl „Wiesława“ mieści się w słowach „Niebieska opieka, tajnie nagradza uczynki człowieka,“ ; dom.
10. Najważniejsze zabytki architektury Wschodu ; szk.
11. Zajazd na Soplicowo ; dom.
12. Opis pożaru w Buczaczu ; szkol.
13. Treść i zasadnicza myśl noweli Sienkiewicza p. t. „Latarnik“.
14. Osnowa „Zemsty“ Fredry.

KLASA VI.

1. Woda w usługach człowieka ; szk.
2. Znaczenie przyjęcia wiary chrześcijańskiej w Polsce ; dom.
3. Złe towarzystwo psuje dobre obyczaje ; dom.
4. Rej jako przedstawiciel współczesnych poglądów na życie stanu szlacheckiego ; szk.
5. Treść dramatu Kochanowskiego p. t. „Odprawa posłów“ ; szk.
6. Czyny bohaterskie Dyomedesa ; dom.
7. Zasługi Skargi ; szkol.
8. Tok myśli w kazaniu Skargi „O monarchii i królestwie“ ; szk.
9. Jakich zmian ustroju państwa polskiego domagają się pisarze polityczni w XVI. wieku ; dom.
10. Układ i treść utworów Starowolskiego p. t. „Lament“ ; szk.
11. „Cierpi człowiek, bo sam sobie służy za kąt, sam sobie robi koło, i sam się w nie wplata“ ; dom.
12. Zasługi ks. Jeremiego Wiszniewieckiego dla Polski ; na podst.

- „Ogniem i mieczem“ ; szk.
13. Spisek Katyliny, na podst. lektury Cycerona ; dom.
14. Maleparta do czarta ; szk.

KLASA VII.

1. Jakie wady wytyka Krasicki w satyrze: „Żona modna“ , szk.
2. Nie wszystko złoto, co się świeci; ; dom.
3. Tok myśli w wierszu Wężyka p. t. „Smutno mi Panie!“ szk.
4. Zygmunt August w dramacie Felińskiego p. t. „Barbara Radziwiłłówna“ ; dom.
5. Rymwid i Halban — charakt. porówn. ; szk.
6. Czy Konrad Wallenrod jest postacią tragiczną i dla czego ?
szk.
7. Kto garstką ziemię nosi, góry się doczeka. Z kropli za kroplą z czasem uzbiera się rzeka ; dom.
8. Gustaw i Konrad — charakt. porówn. ; szk.
9. Ateńczycy za czasów Demostenesa, na podstawie mów Olińtyjskich ; dom.
10. Gustaw i Albin w „Ślubach panieńskich“ Fredry ; szk.

KLASA VIII.

1. Bitwa pod Połtawą w roku 1709. i jej skutki ; szk.
 2. Lilla Weneda i jej poświęcenie ; dom.
 3. Jakimi środkami posługuje się Jrydyon w dążeniu do celu ;
szk.
 4. Hr. Henryk a Pankracy w „Nieboskiej“ ; dom.
 5. Objaśnić znaczenie myśli Horacego: Quid non mortalia peccator cogis, sacra auri fames' szk.
 6. Pogańskie obrzędy pogrzebowe na Litwie i w Polsce, na podstawie „Grażyny“ i „Starej Baśni“ . szk.
 7. Miecz i pług to dwa tytuły zasług polski na kresach wschodnich ; szk.
 8. Wytrwałość i mniej zdolnych prowadzi do celu.
Bez niej wielkie zdolności zmarniały u wielu ; szk.
-

b) Z języka ruskiego

KLASA V.

1. Руїни замку в Бучачи. Опис. (domowe.)
2. Два сиби. Зміст оповідане М. Вовчка. (szkolne.)
3. Як з'ображає ся обряд сучасної культури на Русі в слові о полку Ігора? (Після лектури; domowe.)
4. Як описує Данте пекло в „Божественій комедії”? (Після лектури; szkolne.)
5. Яки звичаї питоменні спостерігаємо в пятій пісні перелицьованої Енеїди; (domowe)
6. Мотиви злочинів варнака в поемі Т. Шевченка „Москалева кришниця”; (szkolne.)
7. Ігрища грецькі ако духова лучність племен грецких; (domowe.)
8. Вихованє хлопців в Спарті а в Атенах; (domowe.)
9. Турецкі бранці. Зміст оповідання Воробкевича; (szkolne.)
10. Опис гімназійної каплиці. (В формі листу; domowe.)
11. Філемон і Бавцида. Зміст і провідна гадка. Після латинської лектури; (szkolne.)
12. Культура у Полянъ в добі домногольській; (dom.)
13. Провідна гадка леїєнди про черця, що жив аж триста літ; (szkolne.)

KLASA VI.

1. Чотири пори року образом життя чоловіка.
2. Характеристика Володимира Моноха на основі его „Поученя“
3. Чи смерть Цезара стісла римську республіку?
4. Сопъ Святослава.
5. Характеристика римских мужів державних в їх поведєию з Юбуртою.
6. Наука і праця ліпші від богацтва.
7. Як з'ображена богиня. — Зоря в колядках?.

8. Старогрецкі ігрища і середновічні турнії.
9. Зміст першої мови Цицерона против Кателіни.
10. Характеристика братів в думі „Про побіг трох братів із Азова.

KLASA VII.

1. Виказати на примірах історичних правдивість приповідки „Згода будує, незгода руйнує“; (domowe.)
2. Погляд Куліша на літературну діяльність. Квітки; (szkolne.)
3. Приказки Гребінки а байка Глібова. Порівняне; domowe.)
4. Заслуги Климковича коло духового розвою в Галичині; (szkolne.)
5. Чи старість робить чоловіка нещасливим? На підставі лектури „Cato maior“; domowe.)
6. Маркіян і Володимир Шашкевичі. Порівняне; (dom.)
7. Участь Федьковича в духовім розвою Галичини; (szkolne.)
8. Характеристика Таїї в повісті „Непримирен“; (dom.)
9. Провідна гадка в вершу Руданьського „Наука“; (szk.)
10. Пояснити на примірах пословицю: Кожда пригода до мудрости дорога; (szkolne.)

KLASA VIII.

1. Виказати етійність слідуючих слів:
В житю єю правду знай:
Нї на кого ти не считаї,
До праці сам рук прикладаї,
Тодї і „Боже помагаї”. —
2. Христительство на Русі в X. віці.
3. Як з'ображає Тацит стан римської єуєнільности під koniec правління цїсаря Августа?.
4. Рускі князі в „Слові о полку Ігоревім”.
5. Історія — учительського життя.
6. Похожієть і різниця літературної діяльности Ко-

тляревського і М. Панкевича.

7. Характер чоловіка витворює ся у боротьбах життя.
8. Як Сократ з обвиненого стає обвинителем Атещів ?

c) Z języka niemieckiego.

KLASA V.

1. Der Dampf als mächtige Triebkraft. (H)
2. Welchen Umständen ist es zuzuschreiben, daß die Phönizier den Weltmarkt beherrschen konnten ? (S)
3. Der Altweibersommer bei uns. (H)
4. Das Birkenreis. (S)
5. Ein polnischer Edelfhof. Nach Mickiewicz's „Herr Thaddäus“. (H)
6. Warum schmeckte dem Bären Braun der Honig nicht ? Nach Goethe's „Reineke Fuchs“. (S)
7. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. (S)
8. Die Bedeutung der Haustiere für die Menschen. (H)
9. Inwiefern hat sich Lykurgos um Sparta verdient gemacht? (S)
- 10 Die Erde als Wohltäterin der Menschen. (H)
11. Der Streit zwischen Agamemnon und Achilles. (S)
12. Das Wasser und dessen Einwirkung auf die Gestaltung der Erdschale. (H)
13. Was leistete Alexander der Grosse für den Hellenismus ? (S)
14. Anblick einer Brandstätte. (S)

KLASA VI.

1. Wasser und Feuer. Eine Parallele. (H)
2. Was berichtet der berühmte griechische Reisende und Gelehrte Pytheas von den Völkern Nordeuropas. (S)
3. der Friedhof am Allerseelentage. (H)
4. Gedankengang der Senatsrede Adherbals. Nach Sallust's „Bellum Iugurthinum“ (S)
5. Der Herbstmorgen auf dem Lande und in einer grösseren Stadt. (H)

6. Das Gespräch des Sultans Soliman mit seinem Leibbarzi Lewi. Nach Körner's Drama „Zriny„ (S)
7. Kurze Schilderung des Kampfes zwischen Alexander und Menelaus. Nach Homer's „Ilias“. (S)
8. Ein Regengestöber im Sommer und ein Schneegestöber im Winter. Eine Parallele. (H)
9. Warum blieb die Verteidigungsrede Grimbart's des Dachses ohne Erfolg ? (S)
10. Der sparsame und der geizige Mensch. Eine Parallele. (H)
11. Laokoonts Tod. Nach Vergil's „Aeneis“. (S)
12. Gold liegt tief im Berge. (H)
13. Mit welchem Rechte wird Boleslaw Chrobry Gründer des polnischen Reiches genannt ? (S)
14. Inhaltsangabe der Uhland'schen Ballade „Sankt Georgs Ritter“ (S)

KLASA VII.

1. „Solamen miseris, socios habuisse doloris“. (H)
2. Charakteristik der beiden wichtigen Frauengestalten im Niebelungenliede. (S)
3. Inwiefern kann man die deutsche Volksepen mit den griechischen Vergleichen ? (H)
4. Worin offenbart sich das innige Verhältniss zwischen Hermann und seiner Mutter ? Nach Goethes „Hermann u. Doroth“ .(S)
5. Welchen Umständen ist es zuzuschreiben, dass eine Union zwischen Polen und Lithauen zustande gekommen ist ? (S)
6. Wer nach jedem bellenden Hunde werfen wollte, müßte viele Steine haben. (H)
7. Die Lage Frankreichs bei dem Auftreten der Jungfrau von Orleans. Nach Schillers gleichnamiger Tragoedie. (S)
8. Bürger und Schiller als Balladendichter. (H)
9. Aeneas in der Unterwelt. (S)
10. Inwiefern kann man die dichterischen Gestalten Iphigeniens und Johannas mit einander vergleichen ? (S)

KLASA VIII.

1. Sobieski als Bekämpfer der Türken und Tataren. (H)

2. Der Glockenguß, ein Bild des menschlichen Lebens. (S).
3. Gut verloren — etwas verloren!
Ehre verloren — viel verloren!
Mut verloren — alles verloren! (H)
3. Wie benahm sich der König Ottokar seiner ersten Gemahlin Margarate gegenüber. Nach Grillparzers Drama „König Ottokars Glück und Ende“. (S)
1. Demetrius auf dem Krakauer Reichstage. (S)
6. Etwas fürchten und hoffen und sorgen,
Muß der Mensch für den kommenden Morgen! (H)
7. Wallensteins Unterredung mit Wrangel. Nach Schiller's Drama „Wallensteins Tod„. (S)
8. Worin sieht Horaz die Ursache, daß die Menschen mit ihrem Schicksale nicht zufrieden sind ? (S)

Zagadnienia do piśmiennego egzaminu dojrzałości.

- Temat łacińsko-polski: Oddział I. Vergil. Ecloga IV w. 36.
„ „ „ Oddz, II. Horatius. Sat. II. 5. w. 1-37.
„ polsko-łaciński: Oddział I. Dr. Semkowicz. Historia powszechna cz. I. str. 168 w 1-39.
„ polsko-łaciński: Oddział II. Dr Semkowicz. Historia powszechna cz. I. str. 161.
- Temat grecki: Oddział I. Demosthenes περί της παραπρεσβείας §. 259 — 263.
„ „ Oddział II. Platon. Protagoras c. XI.
- Temat polski:
Pamięcią wielkich w ojczyźnie ludzi,
Dźwiga się naród, krzepi się duch. *Szujski.*
„ „ Oddział II. Jak dochodzą narody wybitnego znaczenia w dziejach swoich z uwzględnieniem dziejów Greków, Rzymian i Polaków.
- Temat ruski: Які відносини і обставини вплинули на відроджене народної літератури.
- Temat niemiecki. Oddział I. Was verdankt unser Kronland der Regierung Kaiser Franz Joseph I.
„ „ Oddział II. Die Länder der ungarischen.

Krone als Schauplatz wichtiger geschichtlicher Ereignisse.

Temat matematyczny; Oddział I.

a)
$$\frac{[\log. [7x (2x^2 - x - 2) - 4(x^4 - 1)]]}{\log. 2 - \log. (x^2 - 5x - 1)} = 2$$

b) Kasa oszczędności przyjmuje wkładki na 4% a daje pożyczki na 5½%; ile zyska na sumie 10.000 Koron po 16 latach przy półrocznej kapitalizacji.

c) Obliczyć powierzchnię czaszy kulistej i jej objętość jeżeli podsiawę przedstawia $x^2 - y^2 - 8x - 6y - 9 = 0$. a wysokością jest czterokrotny pierwiastek równania:
 $\log. 218 = \log. (36^{5z} - 2688) - \log. 48$.

Oddział II.

a)
$$\left| \sqrt{\frac{3x - 2y}{2x}} - \sqrt{\frac{2x}{3x - 2y}} \right| = 2$$

 $x^2 - 8 = 2x(2y - 3)$

b) Ktoś otrzymał w 30-roku życia spadek w kwocie 15.000 K. i umieścił ten kapitał na 3½%. Kiedy dożył 60. roku, postanowił wybierać z kapitału z końcem każdego roku po 2900. K. Umarł pobrawszy 15 rat. Ile zostawił majątku?

c) Podać znaczenie geometryczne z równań :

$$x^2 - y^2 - 6x - 4y = 3$$

$$3y = 4x - 6$$

i obliczyć pole, zawarte między możliwymi punktami spólnymi a początkiem układu.

V. Zbiory naukowe.

1. Biblioteka nauczycielska.

Inwentarz bibl. obejmuje z końcem roku szk. 1904. 1015 dzieł. Przybyło dzieł 71 :

a) zakupione (ważniejsze):

Brückner: Starożytna Litwa — Chmielowski; Dzieje krytyki liter. i Stylistyka polska, — Feldmann: Współczesna litera-

tura pol; — Hinterwaldner : Wegweiser f. Naturaliensammler, — Karłowicz : O człowieku pierwotnym — Korzon : Historia no-wożytna. — Knauer : Naturgesch. der Lerche. — Lempke : Kłamstwo. — Nusbaum : Szlakami wiedzy. — Werner : Reptilien u. Amphibien.

b) otrzymane w darze :

Od Akademii Um. w Krakowie : 12 tomów wydawnictw.

Od Wydziału kraj. : Podręcznik statystyki Galicyi i Wiadomości statyst.

Od Verein f. oest. Volkskunde : Zschrft. f. d. oest. Volksk.

Od Wydawnictwa Misyi katol. rocznik 1901. 1902.

Od ks. kan. J. Gwoździckiego z Petlikowiec : Przegląd powszechny 1902. 1903.

Od dr. Jezienickiego : Janicii, Cochanovii, Sarbievii Carmina.

Od prof. Passendorfera : Błędy językowe.

Od Jul. Turczyńskiego : Dramat bezprawia.

Od prof. Maślaka : Poezii, Kistjaki Holbanja, Poetowa pobida, Słowo wstępne o A. Mickiewiczu.

Od prof. Mazura : Bałucki : Poezye, Bernstein : O prakt. opalaniu, S. Propertii Elegiae, Szczurat : Czernecza republika na Afoni.

c) czasopisma :

Biblioteka Warszawska — Dziennik urz. R. szk. kr. — Eos. Gazeta Lwowska — Die Kunst — Kwartalnik historyczny — Lehrproben u. Lehrgänge — Muzeum — Oest. Mittelschule — Oest. ungarische Revue — Pamiętnik literacki — Poradnik językowy Przegląd polski — Przegląd powszechny — Przewodnik bibliograf. — Przewodnik gimnastyczny — Przewodnik naukowy i literacki — Verordnungsblatt d. Min. f. C. u. U. — Wistnyk lit. nauk. — Zapysky nauk. Tow. im Szewczenka Zschr. f. oest. Gymnasien — Ztschr. f. oest. Volksschulen. —

1. Biblioteka dla uczniów.

a) Książki do czytania.

Z końcem r. szk. 1902/3 liczyła biblioteka dzieł 998 w 1272 tom.

W roku szkolnym 1903/4 zakupiono dzieł . 189 „ 279 „

Z końcem roku szkolnego 1903/4 dzieł . 1187 w 1551 tom.

W szczególności przedstawia się przyrost jak następuje :

	Z końcem roku szk. 1902/3		Przyrost		Z końcem roku szk. 1903/4	
	dzieł	tom.	dzieł	tom.	dzieł	tom.
1. Książek polskich . .	608	809	82	100	690	909
2. „ ruskich . . .	161	190	108	111	269	301
3. „ niemieckich	229	273	63	87	292	360
Razem . .	998	1272	253	298	1251	1570

Z biblioteki korzystało :

Z klasy Ia uczniów	68	którzy	pożyczyli	260	książek
„ Ib „	68	„	„	248	„
„ IIa „	58	„	„	279	„
„ IIIa „	56	„	„	319	„
„ IIIb „	60	„	„	328	„
„ IVa „	42	„	„	412	„
„ IVb „	46	„	„	244	„
„ V „	114	„	„	638	„
„ VI „	87	„	„	535	„
„ VII „	63	„	„	467	„
„ VIII „	59	„	„	493	„

Razem uczniów 721 którzy pożyczyli 4223 książek.

Każdy z pożyczających uczniów przeczytał zatem przeciętnie po 6 książek, każda książka była po 4 razy w rękach uczniów. —

b) Książki szkolne dla ubogich uczniów.

Dział ten zbiorów naukowych powiększa się co roku częścią przez zakupno nowych książek częścią przez dary uczniów i liczy obecnie 480 książek.

3. Zbiór map, atlasów i obrazów.

Inwentarz tego działu liczy 92 nra. a 351 sztuk.

Z tego na mapy i atlasy przypada 89 „

Na obrazy 262 „

Zakupiono mianowicie: Cybulskiego Tabulae stroje Greków i Rzymian), Furrera Bilder aus Palästina (2 obrazy), Lehmanns Zoologischer Atlas (10 obrazów) i Kulturgeschichtliche Bilder (4 obrazy), Eichnera Glockenguss; zaś Obrazów dla szkoły i domu seryę I. przysłała zakładowi w darze c. k. Rada Szkolna krajowa.

4. Gabinet fizykałny.

Inwentarz powiększył się w ciągu roku 1903/4. o 13 pozycyi i liczy obecnie 295 nrów. Z przedmiotów zakupionych są ważniejsze; multiplikator pionowy, elementa Bunzena, Grovego i Smeego, elektroskop Fechnera, przyrząd Toricellego i walec rotacyjny Herona. —

5. Gabinet historii naturalnej.

Dział mineralogiczno-geologiczny liczy 285 naturalnych okazów, 74 modeli i przyborów, okazów mikroskopowych 5, tablic geologicznych 11, zbiorok imitacyi drogich kamieni, piękny zbiór skał, nadto liczny zbiór okazów naturalnych z najbliższej okolicy, tak z działu mineralogii, jak paleontologii.

Dział botaniczny posiada — po uzupełnieniu go w tym roku pięknymi obrazami ściennymi Pillinga — 46 tablic ściennych, 32 modeli i imitacyi roślin, oraz piękny zbiór roślin zasuszonych tak z okolicy, jak i z innych stron kraju.

Dział zoologiczny posiada 44 tablic ściennych, 24 wypchanych ssawców, między którymi odszczególnia się rzadki egzemplarz ślepca (*Typhlus europeus*), dar prof. tut. Zakładu p. Burzyńskiego, 37 wypchanych ptaków, między którymi odznacza się wspaniały drop, jak również drop karzeł, zdobycz z tutejszej okolicy, 58 preparatów w spirytusie, 23 okazów naturalnych zasuszonych, 8 szkieletów, 7 modeli, 9 sztuk przyrządów między którymi wyborny mikroskop (600 K.), piękny zbiór skorup, ślimaków i małżów, jakoteż piękny zbiór małżów, okolicznych.

6. Gabinet rysunkowy

Liczy 86 modeli i 265 różnego rodzaju wzorów rysunkowych. W roku ubiegłym zakupiono 20 modeli gipsowych i Stor-

cka Figurale Vorlageblätter z. 1—4,

VI. Fizyczny rozwój młodzieży.

Obok nauki gimnastyki, która odbywa się w 12 godz. tygodniowo pod kierownictwem prof. Mazura w sali „Sokoła“ a na którą uczęszcza blisko połowa tutejszych uczniów, składają się na poparcie rozwoju fizycznego tutejszej młodzieży: a) Zabawy w czasie przestanków szkolnych na podwórzu i w ogrodzie gimnazjalnym, które odbywają się w porze letniej codziennie według szczegółowego rozkładu dla poszczególnych klas i przy użyciu odpowiednich przyborów (krążnik, liny, szczudła, pchadła), b) Zabawy na boisku, które jednakże nie są jeszcze systematycznie zorganizowane; nastąpi to prawdopodobnie w roku przyszłym, gdyż jest nadzieja, że zakład pozyska fachowego kierownika zabaw, albowiem dwóch członków tutejszego grona, zachęconych okólnikiem minist. w sprawie fizycznego wychowania młodzieży (z dn. 23. lut. 1904. l. 6404.), podało się o stypendyum udział w kursach dla kierowników zabaw i informacyjną podróż za granicę dwóch prof. tutejsz. c) Wycieczki uczniów pod kierownictwem profesorów w celach zabawowych i naukowych; d) ślizgawka licznie uczęszczana i e) jazda na kole.

Do urozmaicenia i ożywienia zabaw i wycieczek przyczynia się nie mało orkiestra gimnazjalna.

Założona niedawno, rozwijała się w bieżącym roku prawidłowo. Ponieważ starsi uczniowie opuszczali zakład, przeto profesor Geciów jako niez mordowany kierownik muzyki zorganizował w tym roku na nowo orkiestrę na instrumentach dętych z uczniów klas niższych. Wszystkich uczniów grających było 38; z tych 23 już występowało w wycieczkach i przy ćwiczeniach gimnastycznych.

Orkiestra smyczkowa składająca się z 17 uczniów przeważnie klasy VII. produkowała się na uroczystych wieczorkach gimnazjalnych. Uczniowie klas niższych w liczbie około 30 odbywają ćwiczenia ciągłe, tak że niektórzy z nich już w przyszłym roku będą mogli wstąpić do orkiestry.

W ciągu roku zakupiła Dyrekcyja parę nowych instrumentów

dętych a starsze prawie wszystkie naprawiono.

Wszystkich iustrumentów posiada obecnie zakład 32 a to ; flügelhornów 4, pistonów 2, trąbek 3. oasflügelhorn 1. waldhornów 3, eufonium 1, bombardon 1, helikon 1, fletów 2, klarinetów 5, 1 wielki bęben, 2 małe talerze, puzonów 3, kontrabas 1, viola 1. — Kilkunastu uczniów ma swoje własne instrumenta.

VII. Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

1) Rada Szkolna krajowa wydaje nowe plany dla nauki języka ruskiego jako przedmiotu względnie obowiązkowego w szkołach średnich z językiem wykładowym polskim (rozp. z dnia 31. sierpnia 1903. l. 16.927).

2) Na podstawie reskryptu minist. z dnia 23. maja 1903. l. 17.541. (Rskr. z 11. września 1903, l. 17.925.) mogą abiturycenci, którzy przy egzaminie dojrzałości otrzymali poprawkę z jednego przedmiotu i tej prprawki po wakacyach nie zdali, uzyskać pozwolenie komisji egzaminacyjnej do powtórzenia egzaminu z tego przedmiotu w styczniu następnego roku.

Poprawcze egzamina dojrzałości składać mają abiturycenci w tych zakładach, w których zdawali egzamin (Rskr. z dnia 24. grudnia 1903, l, 47.016).

Cenzury z religii, historii naturalnej i propedeutyki filozofii, zamieszczone w świadectwie z egzaminu dojrzałości, są ważne dla powtórnego egzaminu dojrzałości także w innym zakładzie. (M. W. i O. dnia 2. września 1903. l. 29.259. Rskr. z dnia 17. września 1903. l. 32.797.)

Rozporządzeniem z dnia 8. stycznia 1904. l. 479. przypomina c. k. Rada Szkolna krajowa, że przy egzaminach wstępnych do kl. I. uczniowie mogą być uwolnieni od ustnego egzaminu z języka niemieckiego pod tymi samymi warunkami, jak z innych przedmiotów. Uczniowie, którzy w świadectwie ze szkoły ludowej i w wypracowaniu piśmiennem mają postępniedostateczny, nie mogą być dopuszczeni do egzaminu ustnego.

C. k. Rada Szkolna krajowa rozp. z dnia 9. stycznia 1904. l. 48.806. unormowała okresowe klasyfikacje uczniów.

C. k. Rada Szkolna kraj. w myśl reskr. c. k. M. W. i O.

z dnia 24. lutego 1904. l. 6.404. podaje wskazówki w sprawie szerzenia zamiłowania gier i zabaw między młodzieżą. (Rozp. z dnia 19. marca 1904. l. 8.872.)

VIII. Kronika Zakładu.

Rok szkolny rozpoczęto dnia 3. września 1903. uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym obrz. rz. kat.

Z początkiem i w ciągu roku szkolnego wpisano 549. uczniów publicznych i prywatnych (więcej o 10. niż było w roku poprzednim; zakład liczył 8 klas głównych i 4 równorzędne (w kl. I. do IV.)

W dniach 9. września i 19. listopada odprawiono w kaplicy zakładu żałobne nabożeństwo za spokój duszy śp Cesarzowej Elżbiety.

Dnia 4. października obchodził zakład dzień Imienin Najjaśniejszego Pana uroczystem nabożeństwem.

Dnia 12. listopada święcił zakład uroczystość patrona św. Jozefata.

Dnia 12. grudnia urządziła młodzież tutejszego zakładu Wieczerek ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza.

W dniach od 14—22 marca odbył lustrację zakładu c. k. krajowy Inspektor szkół Pan Jan Lewicki.

Dnia 20. marca urządziła młodzież Wieczerek ku uczczeniu rocznicy śmierci Tadeusza Szewczeni.

W nocy z dnia 25. na 26. kwietnia nawiedził nasze miasto groźny pożar. Spłonęła cała dzielnica zwana „Korolówką“ i znaczna część sąsiedniej wsi Nagorzanki. Kłęska pożaru dotknęła bądźto bezpośrednio bądź pośrednio także wielu uczniów i profesora Niebieszczańskiego, któremu zgorzał dom wraz z urządzeniem i garderobą. Zaraz dnia następnego odbyła się konferencya w celu obmyślenia środków, którymi by można przyjąć w pomoc uczniom dotkniętym kłęską pożaru.

Najpotrzebniejsi otrzymali skromne wsparcia na pokrycie najniezbędniejszych potrzeb a zwłaszcza na zakupienie spalonych książek i ubrań.

Mając na względzie niezwykłą gorliwość, z jaką młodzież

spieszyła na ratunek polecił dyrektor odczytać w klasach następującej treści okólnik:

„Z różnych stron dochodzą mnie wiadomości — a przekonałem się także naocznie, — że młodzież gimnazjalna zwłaszcza klas wyższych bardzo gorliwie, częstokroć nawet z narażeniem się własnem, uczestniczyła w niesieniu pomocy zarówno tym, którym srożący się w pamiętnej nocy z 25. na 26. b. m. pożar zagrażał zniszczeniem jak i tym, których domy stały w płomieniach.

Wyrażając uczniom za ten piękny objaw spieszenia bliźniemu z pomocą w nieszczęściu prawdziwe uznanie i podziękowanie w swoim i wszystkich pp. Profesorów imieniu, miło mi przy tej sposobności wyrazić nadzieję, że młodzież gimnazjalna w dobrem zrozumieniu swojego zadania i powołania także i na przyszłość kierując się zawsze i wszędzie szlachetną ambicyą tak będzie postępować, aby tylko przynosić prawdziwą chlubę i zakładowi który ją kształci i wychowuje i rodzicom i opiekunom, którzy im do wykształcenia środków materyalnych dostarczają i społeczeństwu całemu, które w niej widzi swoją lepszą przyszłość“.

Piśmienny egzamin dojrzałości odbył się w dniach od 9-14. maja a ustny od 3-8. czerwca pod przewodnictwem c. k. krajowego Inspektora szkół P. Jana Lewickiego.

Po ukończonym egzaminie nastąpiło dn. 8. czerwca dziękczynne nabożeństwo i uroczyste rozdanie świadectw. Przy tej sposobności przemówił do abiturjentów ich b. gospodarz klasy prof. Leon Kieroński, imieniem abiturjentów dziękowali inspektorowi, dyrektorowi i profesorom Leszczyński Zygmunt po polsku i Marków Eustachy po rusku, poczem na zakończenie uroczystości przemówił w ciepłych słowach ck. Inspektor Pan Lewicki i rozdał świadectwa abiturjentom.

W dniach od 25-28. czerwca przysłuchiwał się nauce religii w klasach 1, 2, 5 i 6 komisarz biskupi Przewielebny ks. prałat Tomasz Dąbrowski.

Dnia 28. czerwca urządzono żałobne nabożeństwo za duszę śp. Cesarza Ferdynanda.

Do spowiedzi i komunii św. przystępowała młodzież 3 razy w ciągu roku i odprawiła przed Wielkanocą 3 dniowe rekolekcyje. Egzorty rekolekcyjne dla uczniów obrządku rz. kat.

wygłosił Przewielebny ks. prałat Gromnicki a dla uczniów obrządku gr. kat. Przew. ks. Łomnicki, rektor OO. Bazylianaów w Ułaszkwcach.

Rok szkolny zakończono dnia 15. lipca nabożeństwem dziękczynnym w cerkwi OO. Bazylianaów. Po mszy św. rozdano uczniom świadectwa.

IX. Pomoc dla ubogich uczniów.

A. Dochód:

- I. Pozostałość kasowa z r. 1902/3 42 k. 84 h.
- II. Przy wpisach na r. szk. 1903/4 złożono . . . 174 „ 50 „

W tem znaczniejsze datki złożyli:

1. W. P. Dr. Alter Leon 10 k. — h.
2. „ Dr. Ausschitt Jzydor 10 „ — „
3. „ Burzyński Mieczysław 11 „ 80 „
4. „ Czaczka Józef 4 „ 20 „
5. „ Freudenthal 10 „ — „
6. „ Lewicki Józef 3 „ 50 „
7. „ Ks. Łuszczyński 5 „ 20 „
8. „ Niedźwiński Jan 3 „ 80 „
9. „ Dr. Reiss Emanuel 8 „ 20 „
10. „ Spitzbart 4 „ — „
11. „ Zeimer 6 „ 20 „

III. Datki w ciągu roku:

1. W.P. Kolankowski Franciszek ck. nadinspektor 192 k. — h.
2. „ Neumann Wilhelm 6 „ — „
3. Ks. Rudawski 10 „ — „
4. „ Spitzbart 4 „ — „
5. Przy egzaminach prywatnych 12 „ — „
6. Składki na egzortach 73 „ 12 „
7. Zwroty za mundurki 31 „ — „

IV Datki na uczniów dotkniętych klęską pożaru :

1. W.P. Jan Lewicki ck. kraj. Inspektor szkolny 20 k. — h.
2. „ Franciszek Kolankowski ck. nadinspektor 20 „ — „
3. Uczniowie VIII. kl. od rodziców i opiekunów 121 „ — „
4. Abituryenci w Nowym Sączu 14 „ 33 „
5. Uczniowie tutejszej klasy IIIa, 10 „ 35 „
6. Dyr. I. gimn. w Tarnopolu od siebie i od uczn. 87 „ 31 „
7. Uczniowie gimnaz. w Wadowicach 30 „ — „

8.	Urzednicy tut. ck. Starostwa	15 k. — h.
9.	Abituryenci szkoły realnej w Stanisławowie .	26 „ — „
10.	„ „ gimn. św. Anny w Krakowie	6 „ 70 „
11.	Dyr. Dr. Danysz z puszeki VI. gimn. we Lwowie	45 „ 97 „
12.	Klasa VII. gimnazjum I. w Przemyśle	12 „ — „
13.	Młodzież gimnaz. w Sanoku	15 „ — „
14.	„ „ w Chyrowie	55 „ — „
15.	Uczniowie kl. VIIb, w Wadowicach	12 „ 20 „
16.	Dyr. Bednarski od uczn. gimnaz. w Podgórzu	40 „ — „
17.	Uczniowie ck. II. gimnazjum we Lwowie . . .	120 „ 30 „
18.	„ „ IV. „ „ „ „	31 „ 38 „
19.	„ „ szkoły realnej w Tarnopolu	96 „ 61 „
20.	Kandydatki IV. kursu semin. w Krakowie . .	9 „ 60 „
21.	Abituryent szkoły realnej w Krakowie . . .	11 „ — „
22.	Dyrekcya ck. gimnaz. w Bochni	10 „ 53 „
	Razem	1355 k. 74 h.

B. Rozchód :

1.	Zakupno książek i przyborów naukowych .	57 k. 95 h,
2.	„ mundurków	190 „ — „
3.	„ obuwia	100 „ — „
4.	Datki w gotówce	346 „ — „
5.	„ na opłatę szkolną	40 „ — „
	Razem	721 k. 95 h.

Z e s t a w i e n i e :

A.) D o c h ó d 1355 k. 74 h.

B.) R o z c h ó d 721 „ 95 „

Pozostaje 633 k. 79 h.

Funduszami dla ubogich uczniów i dla tych, którzy dotknięci zostali klęską pożaru, zarządzał podprzewodnictwem Dyrektorakomitet, w którego skład wchodziłi obydwaj księża katecheci, tudzież prof. Burzyński, Maślak, Niebieszczański i Smal.

Wszystkim Ofiarodawcom i Dobrodziejom składa Dyrekcya w imieniu zakładu najserdeczniejsze podziękowanie.

Towarzystwo „Bursa im. A. Mickiewicza“

zawiązane w czerwcu 1902. r. ma na celu założenie internatu dla ubogich uczniów gimnazjalnych. Fundusze Towarzystwa, obok zapisu ś. p. Platnerowej, wynoszącego 200 K. i domu parterowego, na którym dożywocie ma pani Rybaczevska, składają się wyłącznie z wkładek członków, których Towarzystwo liczy 62 osób. Dochód od założenia po koniec czerwca b. r. wynosił 1813 K. 62 h., a rozchód — zakupno mundurków wsparcia w gotówce — 1019.98 K., pozostaje zatem w gotówce 793 K. 64 h. (z tego 719 K. 03 h. na książeczkę pow. Kasy Oszczędności nr. 1087.) Obok członków zwyczajnych wspierają Bursę wkładką roczną 20 K.: St. hr. Badeni, Artur Zaremba Cielecki i hr. Potoccy z Buczacza. W tym roku otrzymało Towarzystwo zapomogę Rady pow. w Buczaczu.

Ruskie Towarzystwo „Pomoc szkolna“

udzielało tak samo jak w latach poprzednich wsparcia uczniom obrządku gr. kat. i gromadzi dalej fundusze na budowę bursy.

Nakoniec jak w sprawozdaniach za lata ubiegłe tak i obecnie nadmienić należy, że fundacya śp. Oberca nie została jeszcze wprowadzona w życie ze strony powołanych Władz z powodu formalności prawnych.

XI. Klasyfikacya uczniów.

za II. półrocze roku szkolnego 1904.

KLASA I. A.

Stopień pierwszy z odznaczeniem :

Banach Józef	Jaworski Ignacy
Drohomirecki Michał	Jaworski Tomasz
Grzesiowski Franciszek	Nimeczuk Jan
Huzar Michał	Wójtowicz Kazimierz

Stopień pierwszy ;

Bachtałowski Kornel	Kilianczuk Michał
Błoński Karol	Kończakowski Romuald
Burzyński Franciszek	Kowalski Roman
Czajkowski Julian	Kralka Tymoteusz
Czerny Karol	Kramarczuk Tadeusz
Dacij Michał	Krzyżanowski Władysław
Fränkel Chaim	Kuhn Franciszek
Fränkel Israel	Kuzdrowski Stefan
Freudenthal Oskar	Langer Adolf
Gottwald Stanisław	Lipka Stanisław
Hrynczyszyn Jan	Łehkij Jan
Jacuk Michał	Łoziński Stanisław
Jasiński Adam	Maliniak Jarosław
Judenfreund Jakób	Maślak Emilian
Kasperski Bronisław	Matz Witold
Kaufman Leon	Noskowski Roman
Kaweckij Bazyli	Ratayski Mikołaj

Schor Bernard

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 3, stopień drugi otrzymało 3, stopień trzeci 3.

KLASA I. B.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Niebieszczański Olgierd Popiel Jan

Stopień pierwszy:

Alter Johan	Nussenbaum Aron
Andermann Isak	Orzelski Alojzy
Bojakowski Zygmunt	Padlewski Klaudyusz
Charecki Włodzimierz	Petryk Jerzy
Flam Meier	Radoniewicz Bolesław
Kret Józef	Rapp Samuel
Kuryłowicz Roman	Rózycki Władysław
Leszczyński Jan	Rudawski Jan
Lewicki Stanisław	Rūdiak Sofron
Ładan Paweł	Sak Isak
Maczulskij Józef	Sauszek Ludwik
Madarysz Maryan	Schmir Beril
Marczak Aleksander	Schor Efroim
Marków Emilian	Siwak Jan
Maurer Hersch	Stelmach Mikołaj
Mikłaszewski Leopold	Stilman Abraham
Mikuła Jan	Szatkowski Franciszszek
Monastyrskij Włodzimierz	Warszylewicz Emil
Moskwiński Zygmunt	Wasylkiewicz Włodzimierz
Mroczkowski Piotr	Weiner Mozes
Nowotny Antoni	Zbudowski Roman
Nürnberg Markus	

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 5 uczniów,
stopień drugi otrzymało 2, stopień trzeci 3.

KLASA II. A.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Alter Ludwik Konikiewicz Lubin

Stopień pierwszy:

Ausschnitt Maryan	Beer Stanisław
Czekanowski Michał	Feuerstein Israel
Friedmann Adolf	Füllenbaum Salomon
Gajowski Prokop	Gilsohn Chaim

Goldberg Getzei
Hamer Israel
Heller Hersch
Horowitz Meilach
Iwancew Włodzimierz
Janicki Zdzisław
Jaworski Stanisław
Kardasz Julian
Kohut Julian
Korczyński Stanisław
Korunowicz Longin
Kriegel Chaim
Kutt Józef
Łehkij Mikołaj
Mikołajszyn Leontyn
Niebieszczański Władysław

Ostrowski Władysław
Pistreich Abraham
Sandurski Antoni
Seńczuk Jarosław
Śliwa Władysław
Soboł Kazimierz
Stolarczuk Stanisław
Tycholis Józef
Wagała Bronisław
Wolf Franciszek
Zafijowski Józef
Zeimer Nathan
Znamirowski Albin
Zrajczyk Ludwik
Żybura Seweryn

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 5,
stopień drugi otrzymało 4, stopień trzeci 1.

KLASA II. B.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Basiuk Antoni Sorobej Onufry

Stopień pierwszy:

Błażeńko Stefan
Bodner Juda
Dębicki Kazimierz
Dwornicki Wiktor
Dyk Friedrich
Eisenberg Markus
Felicki Michał
Jaworski Jan
Jędrzejowski Władysław
Kalkowski Emanuel
Kardasz Jan
Kaspruk Łukasz
Łazaruk Włodzimierz
Nussenbaum Berl

Pines Israel
Pułka Stanisław
Pyskływec Józef
Rozdolskij Bohdan
Schumer Leiser
Słoboda Józef
Stasiw Jan
Steinig Jechiel
Stern Efraim
Strauber Israel
Sym Michał
Täufer Bernhard
Typkiewicz Jan
Zaborniak Adam

Zajączkowski Jan

Zeimer Michał

Do egzaminu poprawczego przeznaczono 5, stopień drugi otrzymało 2, trzeci 4.

KLASA III. A

Stopień pierwszy z odznaczeniem :

Diner Samuel

Różycki Władysław

Stopień pierwszy :

Byczek Alojzy

Jaworski Stanisław

Czekanowski Włodzimierz

Katz Moses

Czerny Ferdynand

Kizik Jan

Czerny Stanisław

Kozak Filip

Fabrowski Józef

Kozakiewicz Marian

Filipski Antoni

Kraminer Jakób

Füllenbaum Jakób

Orzelski Stanisław

Gębarawicz Tadeusz

Próchnicki Józef

Gregorczyk Władysław

Siwak Bazyle

Holdner Pinkas

Torton Moses

Hoszowski Marian

Winnicki Franciszek

Huzar Paweł

Stopień drugi otrzymało 5; stopień trzeci 3; do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono 4 uczniów. Nieklasyfikowany z powodu choroby 1.

III. B

Stopień pierwszy z odznaczeniem

Osträger Chaim

Schönherg Izak

Stopień pierwszy :

Brauner Chaim

Lipowij Grzegorz

Dudzik Mateusz

Łucki Miron

Hlibowickij Taras

Nanowski Jan

Lewicki Sofron

Nykołyn Mateusz

Rapp Benjamin	Sołhaj Maryan
Rasiewicz Antoni	Stefanus Erazm
Rudiak Jan	Szpytkowski Mikołaj
Sandecki Julian	Tischler Izak
Sarachman Bazyli	Wasyłyk Dymitr
Schächter Anselm	Wisz Władysław
Scherzer Srul	Wiśniewski Artur
Zakrocki Adam	

Egzamin po feryach z jednego przedmiotu pozwolono powtórzyć 2 uczniom, stopień drugi otrzymało 8, stopień trzeci 3 uczniów.

KLASA IV. A

Stopień I. z odznaczeniem :

Ciuropajłowicz Tomasz Pelech Piotr

Stopień pierwszy :

Banach Eugeniusz Jarosław	Jost Michał
Chalfen Abraham	Kaspruk Michał
Drapalski Karol	Kaufmann Oskar
Falber Moses	Kermisch Wolf
Feder Todres	Krywyj Aleksander
Fiałkowski Błażej Romuald	Kuryłowicz Michał
Gorzka Kajetan Władysław	Kwiatkowski Władysław
Grau Baruch v. Bruno	Łabaziewicz Władysław
Holzstein Isr. Schulim v. Isidor	Malkes Hersch Wolf
Hrynyk Józef	Wojtyński Józef
Żybura Antoni	Władysław

Do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono uczniów 3. stopień drugi otrzymało uczniów 2.

KLASA IV. B

Stopień pierwszy :

Andermann Peretz	Hessel Heinrich
Biliński Jan	Köpel Isachar
Danielewicz Antoni	Łukasiewicz Waleryan
Górniak Jan	Mierzwiński Maryan

Petersil Maurycy	Schmetterling Chaim
Pohorille Emanuel	Siegmann Naftali Hertz
Pohorylie Isaak	Soniewicki Jan (pryw.)
Prorok Leon	Świstel Franciszek
Safrin Seinwel v. Samuel (pryw.)	Tabisz Stanisław
	Zaleski Zygmunt

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów publ. 4. i 1 pryw., stopień drugi utrzymało 6, stopień trzeci 2.

KLASA V.

Stopień pierwszy z odznaczeniem :

Żuk Wiktor

Stopień pierwszy :

Andermann Józef	Kupczyński Józef
Bachtałowski Stefan	Lewicki Aleksander
Biliński Aleksander	Mayr Otto
Biliński Ferdynaud	Minticz Jan
Biliński Włodzimierz	Niedźwiecki Włodzimierz
Burzyński Mieczysław	Niżyński Aleksander
Czechowski Emilian	Roseblatt Szymon
Dratler Nehemiasz	Sakiewicz Alfred
Fuchs Samuel	Semel Józef
Guszałewicz Stefan	Swistel Julian
Herman Dawid	Tabęcki Alojzy
Hrankowski Julian	Trojan Kornel
Kolinek Zygmunt	Twerdochleb Albin
Kuchtyń Izidor	Weidenfeld Jossel

Zakrzewski Mikołaj

Do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono uczniów 6, stopień drugi otrzymało 8, stopień trzeci 5.

KLASA VI.

Stopień pierwszy z odznaczeniem :

Kałuski Wincenty Łysyj Michał
Sandurskij Sozont

Stopień pierwszy .

Andermann Izak	Kryształowicz Paweł
Aszkenazy Juliusz	Krzyżanowski Grzegorz
Blumicz Józef	Miśkiewicz Julian
Bring Chaim	Nacht Elias
Burczycki Michał	Pniaczek Maryan
Frenkel Dawid	Popiel Zenon
Frenkel Mendel	Rosłanowski Alojzy
Gross Markus	Samuelowicz Esua
Hałas Mikołaj	Seifer Elias
Jastrembski Dyonizy	Sobolewski Kazimierz
Jägendorf Efraim	Świerzko Piotr
Kłodnicki Władysław	Starczewski Julian
Kohn Izak	Sznejgert Władysław
Kończakowski Alfred	Weiss Simon

Zastyrzec Michał

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 2,
stopień drugi otrzymał 1, stopień trzeci 2.

KLASA VII.

Stopień pierwszy z odznaczeniem :

Scherzer Mendel

Stopień pierwszy :

Burdowicz Mieczysław	Niebieszkański Wincenty
Gajowski Onufry	Reis Seweryn
Heller Jone	Safrin Jakob
Kałyniuk Bazyli	Tarnawskij Jakób
Krukiewicz Mieczysław	Wiszniewski Stanisław
Kuczer Włodzimierz	Witwicki Stanisław
Langer Karol	Zawałykut Jan
Markow Jarosław	Zeimer Marcus

Stopień drugi otrzymało 3, stopień trzeci 2 uczniów.

Do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono uczniów 4,
nieklasyfikowano 3. uczniów.

KLASA VIII.

Stopień pierwszy z odznaczeniem:

Gottfried Abraham Leszczyński Zygmunt

Stopień pierwszy:

Chrupowicz Flawian	Marków Eustachy
Chyimiakowski Romuald	Mazurkiewicz Wilhelm
Feuerstein Baruch	Nider Seweryn
Gęsiorowski Michał	Salpeter Jakób
Hecht Szaje	Schapira Chaim
Husakowski Józef	Spindel Izrael
Kimelmann Owadie	Tyrowicz Stanisław
Krzyżanowski Jan	Wechsler Leib
Leligdowicz Leon	Weigner Stanisław
Lochmann Emil	Weinreb Mathias
Łuszczyński Antoni	Weinstock Izak
Łuszczyński Hilaryon	Weiss Józef
	Żabski Jan

Wynik egzaminu dojrzałości.

Egzamin składało .

a) uczniów publicznych	25
b) eksternista	1
	<hr/>
Razem	26

Z tych uznano :

a) za dojrzałych z odznaczeniem	2
b) za dojrzałych	19
c) do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów publ. i 1. eksternistę.	4

Świadectwo dojrzałości otrzymali :

Chyimiakowski Romuald	Gottfried Abraham (z odzn.)
Feuerstein Baruch	Hecht Szaje
Gęsiorowski Michał	Krzyżanowski Jan

Leligdowicz Leon
Leszczyński Zygmunt (z odzn.)
Łuszcpiński Antoni
Łuszcpiński Hilaryon
Marków Eustachy
Nider Seweryn
Salpeter Jan
Schapira Chaim

Tyrowicz Stanisław
Wechsler Leib
Weigner Stanisław
Weinreb Mathias
Weinstock Isak
Weiss Józef
Żabski Jan.

XII. Ogłoszenie dotyczące przyszłego r. szk. 1904/1905.

I. Wpisy uczniów na rok szkolny 1904/5 odbędą się dnia 30. sierpnia br. w sali konferencyjnej od 10—12 przed poł. i od 4—6 po południu i 31. sierpnia od 10—1 w południe. Późniejsze zgłoszenia będą tylko w wyjątkowych wypadkach uwzględnione. Uczniowie mają się zgłaszać osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów, przyczem mają przedłożyć świadectwo szkolne z ostatniego półrocza i rodowód dokładnie wypełniony w dwóch egzemplarzach, (Blankiety u tercyana.)

Uczniowie przybywający z innych zakładów muszą przedłożyć: metrykę, świadectwo szkolne z ostatniego półrocza z klauzulą odejścia i dekret uwolnienia od opłaty szkolnej, jeżeli takowe posiadają.

Uczniowie, którzy po przerwie w naukach chcą znowu uzyskać przyjęcie do gimnazjum, mają obok metryki i świadectwa szkolnego z ostatniego półrocza przedłożyć jeszcze świadectwo moralności za czas, w którym nie uczęszczali do szkoły i podać się egzaminowi wstępnemu za złożeniem taksy egzaminacyjnej w kwocie 24 kor.

Uczniów, którzyby w czasie feryi nie zachowali się zgodnie z przepisami szkolnymi Dyrekcyja do zakładu nie przyjmie.

3. Stancye. Ponieważ nie wolno uczniom mieszkać gdzie indziej, jak tylko tam, gdzie Dyrekcyja pozwoli, przeto winni rodzice i opiekunowie przy wpisach podać Dyrekcyi, gdzie zamierzają synów swych umieścić i dokładnie to uwidocznic w rodowodach, zaopatrzonych własnoręcznym podpisem odpowiedzialnego nadzorcy. *Bez pozwolenia Dyrekcyi uczniów na stancyi*

trzymać nie wolno. Nadzory domowe mają obowiązek zaopatrzyć się w „Regulamin dla trzymających uczniów [na stancy]”.

Jest obowiązkiem rodziców i opiekunów porozumiewać się ze szkołą o postępach i prowadzeniu się uczniów. W tym celu w każdą pierwszą i trzecią niedzielę w miesiącu — z wyjątkiem ostatnich miesięcy przed klasyfikacją — zgromadzają się pp. Profesorowie w sali konferencyjnej po nabożeństwie szkolnem (o godz. 10.) i udzielają stronom potrzebnych wiadomości.

3. Mundurki. Każdy uczeń obowiązany jest nosić przepisane ubranie mundurkowe i nie wolno mu zmieniać żadnej jego części. Niezamożnych uczniów klasy I. może dyrektor w wyjątkowych wypadkach uwolnić od noszenia mundurków, jeżeli na to zasługują.

Rok szkolny 1904 5 rozpocznie się dnia 3. września br. uroczystem nabożeństwem o godz. 8. rano. Dnia 4. września rozpoczyna się regularna nauka.

5. Egzamina poprawcze odbędą się dnia 30. i 31. sierpnia o godzinie 8. rano.

6. Egzamina wstępne do klas od II. do VIII. składać można od 4—10 września w I. półr., a od 3—10 lutego w II. półroczu, w dniach, które dyrektor zgłaszającym się wyznaczy. Oprócz metryki i ewentualnych świadectw szkolnych przedłożyć należy Dyrekcji świadectwo pobytu i moralności za czas nieuczęszczenia do szkoły.

7. Egzamina prywatne w połowie stycznia i z początkiem lipca r. 1905.

8. Egzamina wstępne do klasy I. na rok szk. 1904 5. odbędą się w dwóch terminach, mianowicie: przed wakacjami 15. lipca i po wakacjach dnia 1. września o godz. 9. rano. Zapisy do 1. terminu dnia 14. lipca po południu, a do 2. terminu 30. i 31. sierpnia br. (j. 1.)

Uczniowie zapisujący się do klasy I. mają złożyć 6 K. i 20 h. i przedłożyć metrykę chrztu lub urodzenia, świadectwo szkolne, jeżeli do szkoły uczęszczali, świadectwo szczepienia ospy i rodowód dokładnie wypełniony w dwóch egzemplarzach. Nadto mają zaopatrzyć się w czytanekę polską i niemiecką z kl. IV. szkół ludowych, w pióro, atrament i 3 półarkuszyki papieru, które nabyć można u tercyana.

Uczniowie reprobowani przy egzaminie wstępnym w terminie lipcowym nie mogą przystąpić do tego egzaminu po wakacjach w żadnej szkole średniej.

Uczniowie przyjęci do klasy I. obowiązani są w I. półroczu złożyć opłatę szkolną najpóźniej do końca listopada.

Warunkowo uwolnieni od opłaty już w I. półroczu mogą być tylko ci, którzy przyjęci zostali na podstawie egzaminu wstępnego (t. j. nierepetenci) pod warunkiem, jeżeli w ciągu dwóch pierwszych miesięcy po rozpoczęciu roku szkolnego okażą we wszystkich obowiązkowych przedmiotach postęp „dobry“

Podania o odroczenie i warunkowe uwolnienie od opłaty szkolnej, opatrzone legalnem świadectwem ubóstwa, wnosić należy na ręce pp. gospodarzy klas do 8 dni po rozpoczęciu roku szkolnego. Uwolnienie staje się prawomocnem, jeżeli uczeń przy klasyfikacji za I. półrocze otrzyma z obyczajów i pilności przynajmniej stopień „dobry“ i ogólny stopień pierwszy.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do klasy I.

a) **z religii**: Wiadomości, których według terażniejszego rozkładu nauki nabyć powinien uczeń w pierwszych 4 latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach 4-klasowych.

b) **z języka wykładowego (polskiego)**: Czytanie płynne, i wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadanie treści większymi ustępami; znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedynczego, rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni zgody i rzędu; poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom; wreszcie piśmienny rozbiór zdania pojedynczego z kilkoma określeniami pod względem części mowy i ich form, tudzież pod względem części zdania

c) **z języka niemieckiego**: Czytanie płynne i rozumiałe; znajomość odmiany i rodzajów rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych). odmiany słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiana najzwyczajszych czasowników mocnych; zasób wyrazów z za-

kresu pojęć uczniom znanych; poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść poda się uczniom w języku wykładowym przed podyktowaniem.

d) z **rachunków**: Pisanie liczb do miliona włącznie; biegłość w 4 działaniach liczbami całkowitemi, pewność w tabliczce mnożenia, znajomość ważniejszych miar metrycznych.

W Buczaczu, dnia 15. lipca 1904.

Franciszek Zych,

dyrektor.

Sprostowanie:

Na str. 27. przy języku niem. zamiast: „Pogląd na dzieje piśmiennictwa niem. od czasów najdawniejszych aż do r. 1794“ ma być „od r. 1794 do czasów najnowszych“.
